ҚИШЛОҚ ҲАЁТИ

Ўзбекистон Республикаси ижтимоий-иқтисодий газетаси

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

1999 йил 5 ОКТЯБРЬ. сешанба, № 74 (6.030). Сотувда эркин нархда

ОҚ ОЛТИН ХИРМОНИМИЗ 2.000.000 ТОННАДАН ОШДИ

Андижон вилояти заршунослари мавсумда карвонбошилик қилишяпти. Вилоятда шу кунгача йиллик режанинг қарийб саксон икки фоизи миқдорида пахта тайёрланди. Бухоро, Жиззах, Самарқанд, Наманган вилоятларида кунига йиллик режанинг 3,04—3,26 фоизи миқдорида оқ олтин саранжомлаб олиняпти.

Пахта — ризқимиз, кўркам либосимиз, бойлигимиз. Шундай экан, унинг битта чаноғини ҳам қўймай териб олишимиз даркор.

ПРЕЗИДЕНТ КОРЕЯ РЕСПУБЛИКАСИГА ЖЎНАБ КЕТДИ

4 октябр куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов давлат ташрифи билан Корея Республикасига жўнаб кетди.

Мустақиллигимизнинг дастлабки йилларида Президентимизнинг илк хорижий сафарларидан бири Жанубий Кореяга бўлган эди. Ўша ташриф чоғида ўтказилган музокаралар, имзоланган ҳужжатлар қай даражада ижобий самара берганини бугун республикамизда кечаётган иқтисодий ўзгаришлардан, хусусан, автомобилсозлик, енгил саноат мажмуи, электроника, коммуникация ва бошқа кўплаб соҳалардаги юксалишлардан кўриш мумкин. Жанубий Корея билан йўлга қўйилган ҳамкорлик мамлакатимиз ташқи сиёсатидаги энг самарали ишлардан бири бўлганини бугунги кунда ҳаётнинг ўзи кўрсатиб турибди. Шу боис Жанубий Кореяга уюштирилаётган бу галги ташриф ҳам асосан, ушбу алоқаларимизни янада кенгайтириш, уни янги босқичга кўтаришига шубҳа йўқ. Дарҳақиқат, Тошкент аэропортида мамлакатимиз раҳбарининг журналистларга берган интервьюсида ҳам икки мамлакат ўртасида барқарор ривожланиб келаётган иқтисодий, сиёсий ва маданий алоқаларга эътибор қаратилди.

— Жанубий Корея Республикаси Ўзбекистоннинг ташқи алоқаларида алоҳида ўринни эгаллайди, — деди жумладан, Ислом Каримов. — Агар шу ўтган етти йилни оладиган бўлсак, мамлакатимизда қурилган завод, фабрика, ҳатто, халқ хўжалигимизда йўлга қўйилган баъзи-бир янги тармоқлар ҳам Жанубий Корея билан ҳамкорлик натижасидир. Ўзбекистон ўзининг енгил автомобилларини чиқара бошлади. Бу заводни қисқа вақтда қуриб, ишлаб чиқаришни ўзлаштириб олганимиз ҳам мана шу ҳамкорлик билан бевосита боғлиқ. Бугунги кунда мамлакатимизда ишлаб чиқарилаётган енгил автомашиналарнинг обрўси нафақат Ўзбекистонда, балки хорижий давлатларда ҳам баланд.

Электроника, енгил саноат, телекоммуникация соҳаси ҳақида ҳам шундай дейиш мумкин.

Келгуси режаларимиз ҳақида тўхталадиган бўлсак, — деб сўзида давом этди Ислом Каримов, — автомобилсозлик, телекоммуникация, енгил саноатдан ташқари, яна бир қанча соҳаларда ҳамкорликни йўлга қўйиш ниятимиз бор. Шунингдек, ҳозир бошланган лойиҳаларни охирига етказиб, яна янгиларига замин яратмоқчимиз. Мисол учун, телекоммуникация соҳасида тахминан 160 миллион АҚШ долларига тенг тўртта лойиҳа мавжуд. Асака автомобил заводида янги русумдаги яна икки хил машина ишлаб чиқаришни бошлашни режалаштираяпмиз. Ушбу лойиҳанинг нархи 70 миллион долларга етади. Ипакчилик соҳаси бўйича ҳам 15 миллион АҚШ долларига тенг лойиҳа ва бошқа кўплаб соҳаларда лойиҳаларимиз бор.

Ишонаманки, тез кунларда мазкур лойиҳалар ҳаётга жорий қилина бошлайди.

1997 йилда Жанубий-Шарқий Осиё мамлакатларида юз берган молиявий танглик Корея Республикасига ҳам ўз таъсирини кўрсатмасдан қолмади, албатта, Бироқ, Жанубий Корея биринчилардан бўлиб молиявий тангликдан халос бўлаётир. Ҳозирги кунда унинг иқтисодиёти яна жадал ўсмоқда.

Бўлажак музокараларда сиёсий масалалар, хусусан, Марказий Осиёда кечаётган сиёсий жараёнлар, қолаверса, халқаро муносабатларда бўлаётган ўзгаришлар ҳақида фикр алмашиш ниятимиз бор, Шунингдек, маданий соҳа ҳам эътибордан четда қолмайди. Яқинда мамлакатимизда Жанубий Корея маданияти кунлари бўлиб ўтди. Бизнинг ҳам ўз маданиятимизни Жанубий Кореяда намойиш қилиш режамиз бор. Хулоса қилиб айтганда, мамлакатларимиз ўртасидаги алоқалар ўзаро тенг манфаатлар асосида барқарор ривожланмоқда.

ИСЛОМ КАРИМОВ — СЕУЛДА

4 октябр. Сеул. ЎзА мухбири Анвар Бобоев хабар қилади. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Корея Республикасига етиб келди. Корея Республикаси ҳарбий ҳаво кучларининг Сеул аэропортида мамлакатимиз раҳбари ва унинг рафиқасини Корея Республикаси ташқи ишлар ва савдо вазири Хонг Сун Ёнг рафиқаси билан кутиб олди.

(ЎзА).

АСАКА ТУМАНИ ПАХТАКОРЛАРИГА, БАРЧА МЕҲНАТКАШЛАРИГА

Азиз дўстлар!

Сизларни мамлакатимизда биринчи бўлиб пахта тайёрлаш режасини бажарганингиз билан чин қалбимдан табриклайман.

Асакалик заҳматкаш деҳқонлар, моҳир механизатор ва сувчилар, аграр тармоқ мутахассисларининг фидокорона меҳнати билан баракали хирмон бунёд этилгани барчамизни қувонтирди.

Мамлакатимизда қишлоқ хўжалигини ислоҳ қилиш, бу соҳага илғор технологияларни жорий этиш, саховатли деҳқонларимиз меҳнатини қадрлаш борасидаги ишлар ўзининг ижобий натижаларини бермоқда. Сиз эришган бу ғалаба ҳам ана шу изланишлар самарасидир.

Ишончим комилки, юртимиздаги Сизлар каби лафзи ҳалол, миришкор деҳқонлар, ўз касбининг чинакам фидойилари бўлган азиз инсонларнинг ақл-заковати ва меҳнати билан иқтисодий салоҳиятимиз янада юксалиб, Ватанимиз обод, турмушимиз фаровон бўлиб бораверади.

Инсон учун ўз меҳнатининг роҳатини кўришдан ортиқ бахт йўқ. Барчангизга ана шундай бахту саодат ёр бўлсин. Хонадонларингиздан тинчлик-омонлик, файзу барака аримасин.

Яратганнинг ўзи ҳамиша Сизларга мададкор бўлсин!

Ислом КАРИМОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти.

Пахтазор шукуҳи...

Ҳ. АВВАЛОВ олган сурат.

Жумадан сешанбагача

КУННИНГ МУҲИМ ВОҚЕАЛАРИ

● Ўзбекистон Республикаси Марказий Сайлов комиссиясида навбатдаги матбуот конференцияси бўлди. Марказий сайлов комиссияси раиси Н. Комилов анжуман иштирокчиларини жойларда сайловларга тайёргарлик қандай бораётгани билан таништирди.

● Ўзбекистонга Америка Қўшма Штатларидан 5 миллион АҚШ доллари миқдорида асосан дори-дармон ва медицина жиҳозларидан иборат инсонпарварлик ёрдами келди. Ушбу ёрдам Ўзбекистон халқига Американинг «Шифокорлар чин кўнгилдан» ташкилоти томонидан Америка шифокорлар оилавий академияси, шу академия фонди, АҚШ давлат департаменти ва соғлиқни сақлаш соҳасидаги бошқа компаниялар билан ҳамкорликда ташкил этилди.

● Термиз шаҳридаги зобитлар уйида «Алпомиш» достонининг 1000 йиллигига бағишланган «Алпомиш юрти» мавзуидаги тасвирий санъат асарлари кўргазмаси очилди. Ушбу кўргазмага болалар бадиий ижодиёти маркази вилоят бўлими студияси ижодкорларининг 50 дан ортиқ ишлари қўйилган.

● Алишер Навоий номидаги Наманган вилоят мусиқали драма комедия театрида Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Оқахон ая Тожибоева ижодий фаолиятининг 60 йиллиги ҳамда таваллудининг 80 йиллигига бағишланган тантанали кеча бўлди.

● Ички ишлар вазирлиги академиясида халқаро гуманитар ҳуқуқни тарғиб қилишга бағишланган илмий-амалий анжуман бўлиб ўтди. Унда Халқаро Қизил Хоч қўмитаси Марказий Осиёдаги ҳудудий вакиллиги бошлиғи Ги Меле ҳамда ушбу қўмитанинг ҳуқуқий масалалар бўйича маслаҳатчиси Антон Комен иштирок этдилар.

● Тошкентда Италия технологияси ҳафталиги бўлди. Унда турли йўналишлар бўйича қизиқарли анжуманлар уюштирилди. Жумладан, тўқимачилик саноати ва қишлоқ хўжалиги технологиясига бағишланган семинар ўтказилди. Ушбу тармоқлар бўйича икки мамлакат ҳамкорлигини кенгайтириш масалалари муҳокама этилди.

САРҲАДИМИЗ МУСТАҲКАМ

Махсус мухбиримиз ҳикоя қилади

Қирғизистон тоғларига ўрнашиб олган террорчи-жангарилар қилмиши бугун Ўзбекистоннинг узоқ-узоқларида ҳам эшитилиб, халқимиз қалбида акс-садо бермоқда.

Қўшнининг аҳволи қўшнига аён.

Шу маънода Қирғизистонга чегарадош ҳудудларда аҳвол қалай? Одамлар ёнгиналарида рўй бераётган воқеаларга қандай қарашяпти?

Фарғона туманидамиз.

Бу туман ҳудудининг оз эмас — 123 километри Қирғизистон тоғларига, даладаштларига туташ. Бошқача айтганда, туманда истиқомат қилаётган 159,5 минг аҳолининг қарийб 33 минги шундоқ чегара ҳудудларида яшайди. Ҳатто тумандаги Шоҳимардон, Миндон, Каптархона, Гулпиён, Бўстон каби гавжум қишлоқлар аҳли қирғиз биродарлари билан аралаш-қуралаш яшашади. Тоғнинг тепа қисми Қирғизистон бўлса, ёнбағри Ўзбекистон. Ёки кичик бир жилғанинг бериги ёқаси Ўзбекистон бўлса, нариги бети Қирғизистонга қарайди.

Шунақа. Биз асрлар бўйи бир ариқдан сув ичиб, бир яйловда мол боқиб юрган елкадош халқлармиз.

— Албатта, ёнгинамизда рўй бераётган воқеалар туманимиз аҳлининг ғазаб-нафратини қўзғаяпти, — дейди биз билан суҳбатда туман ҳокими Тўлқинжон Эгамбердиев, — айни пайтда улар чегараларимизни ўғлонларимиз сергаклик ва собитлик билан қўриқлаб турганликларини, террорчи-жангарилар биз томон дахл қилгудек бўлса жанговар армиямиз душманни янчиб ташлашга қодирлигини ўз кўзлари билан кўриб, билиб туришибди. Шунинг учун ҳам халқимизнинг кўнгли тўқ. Туманимизда тинч, осойишта меҳнат кунлари давом этаяпти. Давлатга пилла, ғалла сотиш шартномавий режаларини ортиғи билан бажардик. Туманимизда ипакчилик фабрикаси ишга тушиши катта воқеа бўлди. Янги корхона 700 нафар қишлоқ ёшларини ўз бағрига олди. Шу кунларда далаларимизда пахта йиғим-терими қизғин давом этяпти. Ўтган йили вилоятда биринчи ўринда йиллик режани ўринлатган азамат пахтакорларимиз бу йил ҳам илғорликни қўлдан бермаслик учун йиғим-терим суръатини тобора оширмоқдалар. Қабул пунктларига кунига йиллик режанинг 3,5-4 фоизи миқдорида пахта топширяпмиз.

Дарҳақиқат, туман маркази Водилда қайноқ, осуда ҳаёт давом этаётганлигининг шоҳиди бўлдик. Одамлар одатий юмушлари билан андармон. Бозор гавжум. Ошхона, чойхоналар гуриллаб ишлаб турибди. Кенг, равон, ораста йўлларда автомобиллар турнақатор, ўқтин-ўқтин ўтиб қолади. Ана иккита ясатиғлиқ машина кўркам биноларнинг бири олдига келиб тўхтади. Миллий либослари ўзига ярашиб турган келин-куёв машинадан тушиб, дўст-дугоналари қуршовида, гуллар оғушида ЗАГС биноси томон юришди.

Ҳа, Фарғонада тўй-тантаналар давом этаяпти.

Бироқ... Водилдан сал юрганимиздан сўнг Қирғизистоннинг Қадамжой тумани бошланди-ю манзара бутунлай ўзгарди. Йўлларда одам сийрак. Ошхона-чойхоналар ҳувиллаб ётибди. Бозорда ҳеч ким кўринмайди. Йўл қирғоғида олдига бир ҳовучгина писта, уч-тўрт қути сигарет қўйиб ўтирган чол билан кампирдан ҳол-аҳвол сўраймиз:

— Буғдойни бир амаллаб ўрволдик, аммо бунақа воқеалар бошланиб қолиб ўрнига ҳеч нарса эколмадик, — дейди ўзини Элчибек Абдуваҳобов деб таништирган қария. — Қишлоғимиз йигитлари кўнгилли бўлиб армияга ёзилиб кетишяпти. Мол-жондан барака қочди. Яхшиям Фарғонада, Марғилонда қариндошларимиз бор экан, ҳолимиздан хабар олиб туришибди. Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг Президентимиз Акаевга мактуб ёзиши, тинч-тотувлигимизга раҳна солмоқчи бўлган жангариларга биргаликда зарба бериш ҳақидаги таклифи кўнглимизни тоғдек кўтарди. Душманлар тез орада даф бўлишига умид қилиб турибмиз...

Қадамжойдан кейин Шоҳимардон бошланади.

Ўзгариб, ёшариб кетибди бу гўзал қишлоқ. Тепада, тоғ ёнбағрида бир пайтлар «қизил инқилобчилар»га ўрнатилган «монумент» ўрнида ҳазрат Алига улкан мақбара қад ростлабди. Янги, равон йўллар, кўприклар, сой ёқаларида мўъжаз, чиройли шийпонлар, суҳбатгоҳлар.

— Ўтган йили авжи ёздаги сув тошқини туфайли сой бўйидаги бинолар, йўл-кўприклар бутунлай вайрон бўлган эди, — дейди қишлоқ фуқаролар йиғини раиси Комилжон Холдоров. — Ўша воқеанинг эртасигаёқ пойтахтдан Президентимиз етиб келдилар. Кўнглимизни кўтариб, тошқин оқибатларини бартараф этиш юзасидан аниқ-тиниқ кўрсатмалар бердилар. Юртбошимизга, ҳукуматимизга мингдан-минг раҳмат. Кўриб турганингиздек, шу бир йил ичида қишлоғимиз таниб бўлмас даражада ўзгариб кетди. 64 хонадонга янги турар жой бинолари қуриб берилди. Қишлоқ врачлик шаҳобчаси иш бошлади...

— Қўшни юртдаги воқеалар одамларни саросимага солмаяптими? — сўраймиз Комилжон акадан.

— Йўқ, — дейди у, — қишлоғимиздаги беш мингга яқин аҳолининг тенг ярми ёшлар. Ҳарбий хизматни собиқ иттифоқ ҳудудида ўтаган мардона йигитлар. Улар «биз бор эканмиз, кўнгилларинг тўқ бўлсин» деб туришибди. Ўзлари маҳаллаларни бўлиб олиб, кеча-кундуз навбатчилик ташкил қилишган. Чегараларимиз эса мустаҳкам. Қишлоғимиз аҳли кўнгиллари тўқ ҳолда кузги экин-тикинларни йиғиштириш билан банд.

— Бугун тинчликнинг қадр-қимматини теранроқ ҳис этяпмиз. Ҳозир ҳар қачонгидан ҳушёр ва огоҳмиз. Илоҳо, шу огоҳлик бизни ҳеч қачон тарк этмасин!

Ортиқали НОМОЗОВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

БУРГУТ ЮКСАКЛАРДА УЧАДИ

«ОЛТИН ЮЛДУЗ» ЁҒДУСИ

Чортоқда Короскон деган машҳур қишлоқ бор. Ўзи ҳам туман марказининг шундоқ биқинида. Катта, файзли, баракали қишлоқ. Ери саховатли, суви зилол, одамларининг қалби тоза, меҳнаткаш... Бу қишлоқнинг машҳурлиги шундаки, вилоятда эмас, водийда қаердаки янги ер ўзлаштириладиган бўлса биринчи бўлиб ана шу короскönликлар боради. Бунга боис, қишлоқда йигирма тўрт мингнинг нари-берисида аҳоли яшайди. Кейин... Энг муҳими, коросконликлар табиатан янгиликка, яратишга иштиёқманд, қалбида қўри бор, ориятли одамлар.

Абдували шу қишлоқнинг боласи. Абдураҳим ака билан Қорасоч холанинг тилаб-тилаб олгани, кўзининг оқию қораси, арзандаси. Эр-хотин ёлғиз фарзандларини ер-у кўкка ишонишмайди, қаерга боришмасин бирга олиб боришади. Одатда ёлғиз болалар кўпда эрка, тантиқ бўлиб усгувчийди. Йўқ, қуш уясида кўрганини қилади, дейишганидек Абдували меҳнатга қайишиб ўсди. Эсини танибоқ отаси қатига кирди. Сув ёқалади, омоч олдида от етаклади, пахта терди...

Эллигинчи йиллар аввалида коросконликларга Бўз туманидан ер берилганда Абдураҳим ака чўлга биринчилардан бўлиб отланди. Бу пайтда Абдували муйлаби энди сабза урган ўспирин эди. Қорасоч холанинг «ҳай-ҳай»лашига қарамай отасига эргашиб чўлга кетди.

Орадан кўп ўтмай Марказий Фарғонанинг Дамкўл массивига ҳужум бошланди. Абдували Дамкўлни кўзлаб қолди.

— Ҳай отаси, бола ёш-а, бир ўзини жўнатаверасизми? — зорланди Қорасоч хола.

— Қўявер, — деди Абдураҳим ака, — полопонимиз парвоз қилмоқчи экан, уни ўз ҳолига қўй. Қанотини қайирма! Бир кун келиб ўз ошёнини топади.

Йигит шу куйи чўлга парвоз қилди. Дамкўлдаги шароит Бўздагидан ўн ҳисса оғир эди. Қаёққа қараманг, туя ўркачини эслатувчи қум барханлари. Кунда, кун оша

(Давоми 2-бетда)

ҚАЙЛАРДАСАН, «САНТА ГЕРТРУДА»?

ТАҲЛИЛ

Бахмалда етти иқлим табиати мужассам дейишади. Бу — Олло таоло яратган етти иқлимдаги жонивор-жонзотнинг, дарахту зироатнинг етилиши, яшаб кўпайишига шароит бор дегани.

Гапни бундай бошлаганимнинг сабаби шуки, бундан ўттиз йил муқаддам — 1969 йилнинг айни шу кунларида Бахмал туманидаги «Бахмал» давлат хўжалигига Американинг жануб қисмида жойлашган Техас штатидан 80 бош «Санта-Гертруда» деб аталувчи буқа ва ғунажинлар келтирилган эди. Республика ва ҳатто, собиқ иттифоқ миқёсидаги бу воқеа ўша йили мутахассису сиёсатдонлардан тортиб журналистларгача барчанинг эътиборини жалб этган эди. Ўз ватанида ҳар бири 1,5 тоннагача тош босадиган бу зотли молларнинг келтирилиши билан Бахмал тумани республиканинг асосий гўшт етиштирувчи туманига айланиши, унинг бусиз ҳам баланд шуҳратини янада оширилиши башорат қилинган эди.

Айниқса, хўжаликнинг ўша пайтдаги раҳбари, республикада хизмат кўрсатган чорвадор Абдувоҳид Усановнинг қувончлари чексиз, орзулари сарбаланд эди. Бунга 1970 йилнинг эрта кўкламида хўжаликда бўлиб, у киши билан учрашганимда гувоҳ бўлганман. Ўшанда ғунажинлардан бири эгиз бузоқлаб, чорвадорларни қувонтириб турган экан. Чорвадорлар бузоқларга «Бахмал-1», «Бахмал-2» деб ном қўйишибди.

Абдувоҳид ака океан ортидан келтирилган молларни қишдан беталофат олиб чиққан ва ғунажинлари биринчи бўлиб бузоқлаган молбоқарга ваъда қилинган каттагина сийлов—Хива гиламини ҳозирлаб, тоғ бағридаги чорвадорлар ҳузурига отланиб турганди. Мени кўриб, қулфи дили очилиб кетди:

— Э, ука, — деди у киши, — америкаликлар Худо сийлаган одамлар экан. Бизга этли-бетли, соғлом буқа ва ғунажинларни танлаб, ажратиб беришди.

(Давоми 2-бетда)

ПУШАЙМОН

МАВЗУ

Инсон шундай буюк зотки, унга Аллоҳ томонидан ақл-идрок, фаҳм-фаросат, ор-номус ато этилган. Агар инсон шу каби фазилатлардан маҳрум бўлса тубанликка кетади. Фарзанд учун ота-она муқаддас ва азиздир. Ҳадисларда айтилишича, ота-онани рози қилмоқ энг улуғ ишдир. Ривоят қилишларича бир оилада эр-хотин ва эрнинг қари отаси яшар экан.

Ота қариб, ишга ярамайдиган бўлиб қолибди. Шунда келин эрига: «Отангиз уйимиздаги бор нарсани еб битирди, олиб бориб ташланг», — дебди. Ўғил хотинининг гапига кирибди ва отасини елкасида кўтариб, тоғу-тошларга чиқиб кетибди. Чўлда ўғил чарчаб, бир харсангга ўтириб дам олибди. Шунда отаси қаттиқ кулиб юборибди. Ўғил ҳайрон бўлиб сўрабди: «Нечун кулмоқдасиз?» Шунда ота: «Мен ҳам отамни ташлаб кетаётганимда шу харсангга ўтириб дам олгандим», — деб жавоб берибди. Ўғил бу гапдан қаттиқ таъсирланиб, отасини қайтариб уйига олиб келиб, унинг хизматини қилибди.

Яна бир мисол. Бир киши кечаси уйқудан уйғониб, ўғлидан: «Сув бер» — деб сўрабди. Ўғли сув олиб келгунча отаси яна ухлаб қолибди. Отасининг ширин уйқусини бузишни лозим кўрмаган ўғли: «Отам яна уйғониб сув сўрар», — деб ухламасдан отасининг уйғонишини кутиб ўтирибди.

Бу икки воқеа ҳам халқ ичидаги ривоятлар бўлса-да, лекин улар замирида ҳақиқат ётганлиги аниқдир. Чунки бу дунё қайтар дунёдир. Нима қилмайлик, яхшиликми ёки ёмонликми барибир қайтади. Энди мана бу воқеани эшитиб кўрингчи.

Жаҳонгир онанинг кўзларига боқиб, унинг нима деётганини билишга одатланмади. Чунки Жаҳонгир онасидан бир ярим ёшлигида етим қолди. Раҳматли онаси Кундузой туман шифохонасида ҳамшира бўлиб ишларди. Кунларнинг бирида у «Тез ёрдам» машинасида бир бемор аёлга тиббий ёрдам кўрсатиш учун кетаётганида бахтсиз ҳодиса юз беради. Кундузой опа ва унинг ҳайдовчиси ҳалокат содир бўлган

(Давоми 3-бетда)

САҲНАДАГИ КАМАЛАК

Юракларни сел қилувчи наволар измида хиром этаётган раққосанинг бетакрор ҳаракатларини тавсифлашга сўз тополмай қийналасиз. У мисоли фусункор Кўҳинур олмосидек жилоланиб, сизни сеҳрлайди...

Саҳнани муқаддас жой деб эъзозловчи Ўзбекистон халқ артисти Малика Аҳмедова ҳам саҳнага чиққанида олмосдек товланиб, камалакдек жилоланади. У хиром айлаганда дилингизга ҳузурбахш шаффофлик инъом этади, тизгинсиз ҳаёлларингизни узоқ-узоқларга етаклайди, Рақс маликаси билан бўлган суҳбатимизни биз узоқдан, машҳур санъаткорнинг беғубор болалик йилларидан бошладик.

ТАЛАБЛАРИНГИЗГА БИНОАН

— Малика опа, ўзбек миллий санъатида ўз мактабини яратган санъаткорсиз. Айтингчи, эл суйган Малика Аҳмедова болалигини ҳеч қўмсайдими?

— Дунё ичра бир гўзал дунё бўлган боликни ким ҳам соғинмайди, дейсиз. Ул мунис кунлар бот-бот хотирамда тикланади. Баъзан ҳаяжонлар мени беихтиёр ўшал сеҳрли дунёга олиб кетади. Энди мен ширин хотираларга айланиб қолган боликнинг масъум, беғубор дамларини кўп ёдга оламан... ҳозир ўзимга нисбатан муносабатим қандай бўлса, ёшликдаги Маликага нисбатан ҳам худди шундай.

— Рақс санъати сеҳри-ю гўзаллигини ўргатувчи мактаб очганлигингиздан хабардормиз. Барибир, ҳомийларсиз ишингиз қийин бўлаётгандир?..

— Нафис рақс мактаби ташкил этганимга тўрт йил бўлди, Рости, у менинг овунчоғим, дилга таскин берувчи ягона илинжим бўлиб қолган. Ишлар жойида, машаққатсиз, қийинчиликларсиз мақсадга етиш душвор. Мушкулликни енгиб, ўзбек рақс санъати оламига юлдузлар олиб кираётганим билан фахрланаман. Мактабимга моддий мадад берадиган, бизни қўллаб-қувватлайдиган жонкуяр инсонлар топилса, чексиз миннатдор бўлардим. Улар бизга кўмак бериш

(Давоми 4-бетда)

ОРЗУЛАР УШАЛАДИГАН КУН

Бугун юртимизда юз бераётган воқеалар ҳам барчанинг диққат-эътиборида. Ойнаи жаҳон ё радионинг мурвватини бурасангиз сайловлар тўғрисида муҳим янгиликлардан бохабар бўласиз. Қайсики газетани варақламанг, сайлов мавзусидаги мақола-ю суҳбатларга кўзингиз тушади. Юртимиздаги бу муҳим кампанияга нафақат ўзимизнинг юртдошлар, балки, бутун дунё жамоатчилиги катта қизиқиш билан қараётгани шубҳасиз.

Эътибор беринг-а, ўн-ўн беш йил илгари айнан Ўзбекистонда бўладиган сайловларга хорижликлар шунчалик қизиқишармиди? Йўқ! Собиқ «иттифоқ» таркибида бўлган республикамизда сайловлар ҳам қанчалик хўжакўрсинга ўтказилиши маълум эди-да. Сайловда кимга овоз берилиши аввалроқ битта ҳукмрон партия томонидан ҳал этиларди. Сайловчи номигагина «овоз бериши» даркор эди. Ўз навбатида сайловчи ҳам бу ишга жуда бефарқ қарарди. Кимнинг, қанақа инсоннинг депутат бўлаётганига қизиқмасди ҳам. Ҳатто, ўша куни сайлов участкасига боришга ҳам эринишарди баъзилар. Оиладан бир киши бориб, бир неча киши учун бюллетенларни ташлаб келарди... Шу тариқа ҳамма иш гўё силлиққина давом этаверарди. Минг бора афсуски, ўша кезлар «силлиқ» кўринган ҳаёт қурғони қанчалик нураб кетганини кўпчилик англамай қолганди...

Бу галги сайловлар чинакам демократик асосда ўтиши ҳаёт тақозоси, таъбир жоиз бўлса — мустақиллик мевасидир! Мамлакатимизда фаолият кўрсатаётган бешта сиёсий партия ушбу сайловларда нечоғли фаоллигини намойиш этиши кутилмоқда. Олий Мажлисга сайлов ўтказувчи 250 та сайлов округидан ҳар бир партия ўз номзодларини кўрсатиши мумкин. Булардан ташқари ҳокимият вакиллик органлари ҳамда бевосита фуқаролар ташаббускор гуруҳлари ҳам ўз номзодларини кўрсатиш ҳуқуқига эгадирлар.

Шу йил 5 декабрда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутатлари ҳамда халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашларининг депутатлари сайлови, 2000 йилнинг 9 январида эса Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови ўтказилади. Айни дамларда ушбу муҳим кампанияга республикамизда қизғин ҳозирлик кўрилмоқда. Республика Олий Мажлисига ҳамда халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашларига номзодлар кўрсатиш жараёни қизғин давом этмоқда.

Парламентга кимлар ва қандай тартибда сайланиши барчани бирдек қизиқтириши табиий. «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов тўғрисида»ги Қонуннинг 2-моддасида: «Олий Мажлисга сайланиш ҳуқуқига сайлов кунигача 25 ёшга тўлган Ўзбекистон фуқаролари

САЙЛОВОЛДИ ТИЛАКЛАР

эгадирлар» деб ёзилган. Ўзбекистон Республикаси фуқаролари ижтимоий келиб чиқиши, ижтимоий ва мулкий мавқеи, ирқий ва миллий мансублиги, жинси, маълумоти, тили, динга муносабати, машғулотининг тури ва хусусиятидан қатъи назар тенг сайлов ҳуқуқига эга эканлиги ҳам ушбу қонунда белгиланган-дир.

Албатта, эл орасида обрў топган, халқпарвар, ақл-заковатли кишиларнинг номзодлари қўйилиши мақсадга мувофиқдир. Қайсики сиёсий партия, ҳокимият вакиллик органи ёки сайловчиларнинг ташаббускор гуруҳлари муносиб инсоннинг номзодини қўйишга ҳаракат қилади.

Хўш, кимлар номзод этиб рўйхатга олинмайдилар? Мазкур қонуннинг 23-моддасида қуйидагилар баён этилган:

«қасддан содир этилган жиноятини учун илгари судланган фуқаролар;

сайлов тайинланган кунга қадар сўнгги беш йил мобайнида Ўзбекистон Республикаси ҳудудида доимий яшамаган фуқаролар;

Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларининг ҳарбий хизматчилари, Миллий хавфсизлик хизмати, Ички ишлар вазирлиги ва бошқа ҳарбийлаштрилган бўлинмаларнинг ходимлари;

диний ташкилотлар ва бирлашмаларнинг профессионал хизматчилари Олий Мажлис депутатлигига номзод этиб рўйхатга олинмайдилар».

Суд томонидан муомалага лаёқатсиз деб топилган фуқаролар, шунингдек суд ҳукми билан озодликдан маҳрум этиш жойларида сақланаётган шахслар сайланиши мумкин эмас ва сайловда қатнашмайдилар.

Ҳукумат аъзолари, судьялар, Бош прокурор ва прокуратура органларининг мансабдор шахслари, вазирликлар, идоралар раҳбарлари ва уларнинг ўринбосарлари, ҳокимият ижроия органларининг мансабдор шахслари (вилоятлар, туманлар ва шаҳарларнинг ҳокимларидан ташқари) депутат этиб сайлангудек бўлсалар, эгаллаб турган лавозимларидан бўшаш тўғрисида ариза берганлари тақдирдагина Олий Мажлис депутатлигига номзод этиб рўйхатга олинишлари ҳам мазкур қонунда белгилаб қўйилган.

Депутатликни обрў ё мансаб деб тушунган айрим шахслар, номуносиб одамлар адолатли қонунларимизни четлаб ўтишига ё нописандлик билан муносабатда бўлишига йўл қўйиб бўлмайди.

Бўлажак сайловларда энг муносиб номзодларга овоз бериш — эртанги кунимиз учун яхшилик уруғини экиш демакдир. Жаҳон андозаларига мос, адолатли қонунларимизда эса сайловчиларнинг ҳақ-ҳуқуқлари рисоладагидек баён этилган. Демак, сайловчилар шунга яраша онгли равишда ҳаракат қилсалар, янада фаол бўлсалар мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Инсон орзу-умидларининг чегараси бўлмайди. Юртимиз истиқлолини кўриш асрий орзуимиз эди. Жаҳонда ўз мавқеига, ўрнига эга давлатимизнинг чинакам тараққиётга эришиши, халқимизнинг тинч ва осуда, фаровон ҳаёт кечириши эзгу ниятимиздир.

Бундай эзгу ниятларга ақл-идрок, зукко билим, ҳаётга тийран назар билан қараб иш тутиш орқали эришилади. Улуғвор мақсадлар, эзгу ниятлар ниҳоли эса аввало оилаларда, қишлоғу маҳаллаларда униб-улғайиши табиий. Зотан, бу ниҳолларнинг меваларидан ҳам пайти келиб барчамиз бирдек баҳраманд бўлаверамиз. Орзулар қай даражада ушалиши, эзгу ниятларга қанчалик ета олишимиз бўлажак сайловлар натижасига боғлиқдир.

Тўлқин ЭШБЕКОВ.

Мирзачўл тумани пахтакорлари бу йил астойдил меҳнат қилиб, мўл ҳосил етиштирдилар. Туман далаларидан кунига йиллик режанинг 3-4 фоизи миқдорида оқ олтин саранжомлаб олинаяпти. Шу кунгача ўнлаб бригада ва фермер хўжаликлари белгиланган режани ошириб адо этдилар.

СУРАТЛАРДА: 1 Илғор бригада саркори Оллоёр Бўронов ва пешқадам механик ҳайдовчи Комилжон Суяров. 2. Серғайрат фермер Йўлдош Қурмонбеков.

К. ЖЎРАҚУЛОВ олган суратлар.

ЯНГИ РАИС

ёки бугунги раҳбар қандай бўлиши зарурлиги ҳақида мулоқот

Йил бошида Иштихондаги Алишер Навоий номли жамоа хўжалигига илгари бош ҳисобчи вазифасида суяги қотган Мамат Худойқулов раис бўлиб келди.

Хўш, янги раис ишни нимадан бошлади денг. Ўнинчи февралда умумий йиғилиш ўтказди-да, жамоа хўжалигини бутунлай тарқатиб юборди. Ҳамма ўзича чапак чалди. Бироқ ҳеч ким бундан буён қандай уюшмага илашиб яшашини ўйлаб, бошини қотирмади. Дарвоқе, Худойқулов тўғри иш қилдимикан?

Ҳисоб-китоблар шуни кўрсатдики, янги раис ушбу хўжаликда бутунлай бошқача тадбирлар тузилмаси асосида ишлашни ният қилган. Аввалги раислар аҳолини қирдан ошаётган қумурсқадек ишлатган-у, ҳеч бўлмаганда ҳамёнига ямоқ бўлгулик иш ҳақи беролмаган. Буниси камдек жамоа хўжалигини кам эмас, нақ етмиш икки миллион сўмлик қарзга ботирган. Минг бошдан ортиқ қорамолдан эллиги ҳам қолмаган. Икки юздан ортиқ турли хил транспорт воситаларининг ҳаммаси ола-ол, бўла-бўл қилинган. Ана энди ҳар ким ўзича ўйлаб кўрсин. Шу ҳолатда ишлаб бўларканми?

ИСЛОҲОТ

Худойқуловнинг тадориги жиддий бўлди. Ортиқча кишилар, хўжакўрсин тадбирлар суриб ташланди. Ер эгаларига бўлиб берилди. Жамоа хўжалиги ўрнида етмиш иккита деҳқон фермерлар уюшмаси умид билан иш бошлади...

— Раис бўлганингизга ҳам олти ойдан ошди, — дедим Мамат Худойқуловнинг ориятига тегиш учун. — Сиздан олдинги раис охирги йили ҳар бир хонадон учун бор-йўғи 8 килодан ғалла берган эди. Сизники 15-20 килога етиб қолгандир?

— Режани 108% га бажардик. Одамларимиз меҳнат ҳақи эвазига истаганича олишди. Нон масаласида қишнинг ғами қолмади ҳисоб. Баъзи бир деҳқон фермер хўжаликларимиз ҳосилдорликни 76-80 центнерга етказдилар. Режадан ортганини ўзларига олиб қолишди. Масалан, «Жаҳонгир бобо» фермер хўжалиги бошлиғи Жониқул Алиқулов ўз аъзолари билан режадан ошиқча бўлган 31 тонна буғдойни бўлиб олишди. Шунингдек, «Жамшид», «Бўронхўжа», «Нурли Осиё», «Ашур Нодир», «Абдуалимов» фермер хўжаликлари аъзолари ҳам бу йил ғалладан мўмайгина даромад қилдилар. Агар янглишмасам улар йил давомида дўкондан ун сотиб олишга зарурият сезмайдилар.

— Бу ниманинг шарофати? Халқ меҳнат қилишга ўргандими ёки сизнинг раҳбарлик фаолиятингиздан келган бараками?

— Менимча бунинг асосий сабаби тузумнинг ўзгариши билан боғлиқ. Собиқ колхоз тузуми одамларни меҳнатдан бездириб қўйган эди. Асосий қилган ишимиз — ерни ишлайдиган одамларга тақсимладик. Қишлоқма-қишлоқ юриб деҳқон-фермер хўжалигининг қулай жиҳатларини соатлаб тушунтирдик. Мана бугунга келиб аҳвол бироз йўлга тушди...

— Бошқа экинлар масаласи, техника таъминоти ташвишлари қандай ҳал қилинмоқда? Сув ва суғориш тадбирлари шу кунгача нечта раис ўтган бўлса ҳаммасининг суягини зирқиратган. Сиз ҳам қийналаётгандирсиз?

— 650 гектар ерга пахта экканмиз. Шунингдек, картошка, сабзавот, беда, маккажўхоричилик билан ҳам шуғулланамиз. Тахминимча пахтачилик режамиз 130-140 фоизга уддаланади. Ҳосил шунга яраша. Яна лоф урмоқда деманг.

Фермерларни техника билан таъминлаш учун барчамиз келишиб, «Техника сервис кўрсатиш кооперативи»ни ташкил этдик. Кимга қанақа транспорт керак бўлса шартнома асосида шу кооперативдан олаверади. Сув бизда жуда кам. Алам қиладигани шуки, уюшмамизнинг қоқ марказидан Хатирчи канали оқиб ўтади. Бироқ, биз бир қултум ҳам фойдалана олмаймиз. У жудаям чуқурликда жойлашган, насос билан тортиб олиш қимматга тушади.

— Уюшмангизда пулни ким тақсимлайди?

— Ҳар бир деҳқон-фермернинг қўлида муҳри ва чеки бор. Даромадига қараб банкдан олиб келаверади.

— Ғирромлик, кўзбўямачилик, халқнинг ризқини қирқиш сингари иллатлар юз бермаслигига ишонасизми?

— Ишонаман. Илгари пул тарқатадиган кассирни биргина раис назорат қилган бўлса, ҳозир уларни хўжалик аъзоларининг барчаси кўриб туради. Ким қанча иш қилганини яхши билишади. Деҳқон-фермерлар уюшмаси шундай тузилмаки, унда ортиқча ҳамтовоқларга иш ҳам, ўрин ҳам йўқ. Шунинг учун ҳам раҳбарлар сонини 60-65% қисқартирдик. Давр талаби шу.

— Оддий меҳнаткашларнинг ҳуқуқий билими, маънавий камолоти, ҳаёт тарзида ҳам ўзгаришлар бўлдими?

— Кўнглимда битта яхши ниятим бор: насиб қилса ҳар битта деҳқон-фермер хўжалигига биттадан тажрибали ҳуқуқшунос ёлламоқчиман. Аммо бу вақтинча бўлади. Халқ бора-бора ўз ҳақ-ҳуқуқини тушуниб етиши табиий. Бунинг учун биринчи галда маънавиятни шакллантириш лозим.

— Эскидан қолган 72.000.000 сўм қарзни қандай тўлайсизлар?

— Ҳаммамиз биргалашамиз. Барибир қутулишимиз шарт. Узоғи билан икки йилда ишимиз юришиб кетади.

— Айни паллада оддий меҳнаткашларнинг кўнглида қандай гап бор, биласизми?

— Гапидан кўра умидлари кўпроқ. Улар янги раҳбар — Мамат Худойқулов нима кароматлар кўрсатар экан, деб ўйлаб-ўлчаб юрибди.

— Сизнингча бугунги раҳбар қандай бўлиши керак?

— Саводли, виждонли, эътиқодли бўлиши керак. Айни паллада раҳбарга қаттиққўллик ҳам зарур. Иш фақат режаларни бажариш билан тугамайди. Ҳар бир ишингизда, ҳар битта қадамингизда янгилик бўлмаса, яхшилик аломатлари сезилмаса ўзингизни раҳбарман деб айтолмайсиз. Асосийси сиз халқни хурсанд қила билсангиз, у сизни яхши кўради. Бугун ҳамтовоқлар даври эмас, ҳамфикрлар замонидир.

Нормурод МУСОМОВ
суҳбатлашди.

БУРГУТ ЮКСАКЛАРДА УЧАДИ

(Боши 1-бетда)

дайди шамол туриб қолади. Минг ўраниб-чирманманг оғиз-бурнингиз ғижир қумга тўлади. Пашшасини айтмайсизми? Қоросконлик йигитлар ана шу шароитда вагон уйларда яшаб, қум барханларини текислаб, ариқ қазиб, сув етаклаб деҳқончилик қилишди. Абдували қоросконликларнинг олдинги сафида эди. У чўл таноби́ни тортиб юрган кезлари ўғлини излаб Абдураҳим ака борди.

— Мана чўлни ҳам кўрдинг, — деди у Абдувалига. — Энди қишлоққа қайт. Уйлан. Кейин... Мен ҳам мана пенсия ёшига етиб қолдим. Бригадирликни қабул қилиб ол.

Ота сўзи — Оллоҳ иродаси. Абдували Қоросконга қайтди. Отаси айтмоқчи, уйланди. Тўйдан уч-тўрт кун ўтар-ўтмас далага отланди. Абдураҳим ака ишлаган ерда бригадирлик қилиб юрди.

Қишлоқнинг тепасидан канал ўтди. Асрий Шўрбулоқ адирларига жон кирадиган бўлди. Абдували раис Юсуфжон Бобохонов даъвати билан Шўрбулоқ адирларини ўзлаштиришга отланди. Каналга насос қўйиб адирдан ер очишди. Яхши ният билан кўчат ўтқазишди. Ҳадемай Шўрбулоқ адирлари ўн тўрт кунлик келинчакдек яшнаб кетди. Шу куйи Абдували жамоаси билан Шўрбулоқда саккиз йил туриб қолди. Тўрт юз гектарнинг уёқ-буёғида ер ўзлаштириб, пахта ҳосили салмоғини қирқ тоннадан икки юз тоннага чиқарди. Дастлабки йили ўтқазилган ниҳоллар шиғил мевага кирди. Энди Чортоқда бу ерларни Шўрбулоқ эмас «иккинчи Қоroскон» деб атай бошлашди. Ҳадемай Абдували ва унинг йигитлари ўзлаштирган ерлар ҳисобига «Фарғона» жамоа хўжалиги тузилди.

Абдували ака ўзига қолса «Фарғона»да қолмоқчи эди. Аммо, бир кун Шўрбулоққа Бобохонов чиқиб борди.

— Колхозимизга Айқирон адирларидан ер тегди. Энди жамоангиз билан ўшаёққа ўтсангиз, — деди.

Бригадир йўқ демади. Аъзоларини қанотига олиб, Айқирон адирларини кўзлаб «учди». Бу ерга вагон қўйиб, насос ўрнатиб, ҳеч бир гиёҳсиз жойда иш бошлади. Абдували Абдураҳимов Айқиронда ҳам анча йиллар туриб қолди. Бу йиллар ичида адирда янги пахта пайкаллари, боғлар бунёд бўлди. Адирга чиқишганининг тўққизинчи баҳорида улар ўзлаштирган ерлар ҳисобига «Айқирон» жамоа хўжалиги ташкил топди.

Яна раис йўқлади.

— Ота жойингизда бригадир ўннамай қолди, — деди у. — Ҳосилдорлик йилдан йилга пастлаб кетяпти. Ўз ерингизни қабул қилиб олсангиз...

Абдували ака бир қалқиб тушди. Болалиги ўтган ер. Бу ерда раҳматли падари бузрукворининг қадам излари бор. Бу ердаги ҳар бир пайкал, ҳар бир дов-дарахт онаизори Қорасоч холани ёдга солади. Мана ёши ҳам бир жойга боряпти. Ҳақиқатан, раис айтмоқчи, отаси бир умр ишлаган, ўзи илк бор бригадирлик фаолиятини бошлаган далада ота чироғини ёқиш ҳам қарз ҳам фарз...

Абдували Абдураҳимов ана шу иштибоҳ билан яна ўз бригадасига ўз ошёнига қайтди. Мана шунга ҳам саккиз йил бўляпти. Бу йиллар ичида ҳосилдорлик ошгандан ошиб борди. Ўтган йили миришкор деҳқон бошлиқ бригада 51 гектар ғаллазорнинг ҳар гектаридан 55 центнердан сара дон, 36 гектар пахтазорнинг ҳар гектаридан 47 центнердан сифатли пахта ҳосили олган эди. Бу йил ҳосилдорлик ғаллачиликда 62 центнерданга етди...

Абдували акани юксак унвон билан табрикладик.

— Раҳмат-раҳмат! — дейди у.

Дуркун, қотмадан келган, чайир бу инсонни ҳеч ким пайғамбар ёшидан ўтганига ишонмайди. Узун-узун қўллари темирдек қаттиқ. Гаплари эса деҳқончасига дангал, лўнда.

— Қаранг-а, — дейди у. — Шу пайтгача ақалли битта медаль ҳам олмагандим. Тенг-тўшларим «чўлма-чўл юриб, кун демай, тун демай ишлаб, қорайиб-куйиб нима топдинг?» дейишарди. Мана, меҳнат қилсанг ерда қолмас экан. Қаҳрамон бўлиб ўтирибман. Президентимизга раҳмат, халқимизга раҳмат! Ишлаб чарчамайдиган даврлар келди.

Абдували ака Тўхтасин Отабоев, Турдиали Отабоев, Аҳмадали Бодиров, Ҳидоят Жакбаров, Раҳима Эшонова, Тожихон Ҳамроева, Олимжон Низомов каби бригада аъзолари номини фахр билан тилга олади. «Менга берилган мукофот шуларнинг меҳнатига берилган мукофот» дейди.

— Фарзандлардан нечта, ўрнингизни босадигани борми? — сўрайман.

— Икки ўғил, тўрт қизим бор, — дейди у. — Турсунхон онангиз билан худога шукр ҳаммасини ўқитиб, уйлаб, жойлаганмиз. Бири врач, бири ўқитувчи. Тўнғичимиз Абдураҳмон олий маълумотли зоотехник эди. Ўрнимни боссин, деб ўзим ишлаган Шўрбулоқ адирларига бригадир қилиб қўйдим...

Ҳа, Ўзбекистон узра порлаган юлдузлар сафига яна бир ёрқин юлдуз қўшилди. Бу Чортоқ туманидаги «Ўзбекистон 5 йиллиги» ширкат хўжалигининг бригада бошлиғи, ҳамқишлоқлари «чўл бургути» дея эъзозлайдиган Абдували ака Абдураҳимовдир.

Ватаннинг юксак мукофоти муборак бўлсин Сизга, Абдували ака!

Н. ОРТИҚОВ.

ЁЗЁВОНЛИК АСАЛЧИ

Асал шифобахш неъмат. Унинг хусусиятларига буюк алломa ибн Сино ўз даврида муносиб таъриф бериб кетган. Асалнинг шифобахшлиги минг йиллар давомида ўз исботини топган. Шу боис ҳам унга бўлган талаб йилдан-йилга ортиб бормоқда.

Ҳозир Ёзёвон туманидаги Қоратепа, Хонобод, Қорасоқол қишлоқларида кўплаб тажрибали ва ҳаваскор асаларичилар бор. Абдуҳалил Охуновни Қорасоқол қишлоғида уста асаларичи деб таърифлашади. Асли касби ҳисобчи бўлган Абдуҳалил деярли 10 йилдан бери асаларичилик билан шуғулланиб, асал етиштиришни кўпайтиришга муносиб ҳисса қўшиб келмоқда.

Абдуҳалилнинг укаси Обиджон Охунов 1989 йилда асалари оиласини ушлаб олди. Уни икки йил парваришлаб, сонини кўпайтирди. Абдуҳалил унга ёрдамга келди. Ҳисобчиликни ташлаб шу касб бошини тутди. Билмаганларини Хонобод қишлоғилик тажрибали асаларичи Исмоилжон ака Содиқовдан ўрганди. Уни устоз деб билди. Тез орада асаларилар сони 40 оиладан ошиб кетди. Шу орада Охунбобоев туманидаги «Солижонобод» жамоа хўжалиги асалариларини парвариш қилишни ҳам ўз тасаррруфига олди. Бу билан улар сони 100дан ортди. Ҳар йили 500-600 килограмм асал етиштира бошлади 1995-96 йилларга келиб, бу кўрсаткич 5000 килограммга етди. Маҳсулотни хўжалик ва болалар боғчаларига юбориб турди.

— Асалари боқишнинг ўзига хос машаққатлари бор, — дейди Абдуҳалил Охунов. — Асал экологик жиҳатдан тоза маҳсулот. Демак, асаларилар учун ҳам тозалик зарур. Улар боғ-роғларни ёқтиради. Сершира ғўза навлари экиладиган, кимёвий ишлов берилмайдиган ерлардагина соҳа ривожланади.

Тадбиркорлик билан шуғулланаётган Абдуҳалил Охунов хонадонида ҳозир 40 оила асалари парвариш қилинмоқда. У бу йил камида 500 килограмм асал

ЗАМОН — ИЗЛАНГАННИКИ

олишни мақсад қилиб қўйган. Бу ишда унга катта ўғли, 10-синф ўқувчиси Абдуазим Охунов ёрдам бермоқда. Кутиларни яйловларга ташишда укаси Обиджон Охунов кўмаклашяпти.

Уста асаларичи ўз тажрибаларини ёшларга ўргатиш ва соҳани ривожлантиришга ҳам ўз ҳиссасини қўшмоқда. Шогирди Иброҳимжон Муллаев ҳозирда 20 оила асаларини парвариш қилмоқда. У ҳам йилига 250-300 килограмм асал етиштираяпти. Хонободлик шогирди Набижон Нишоновнинг асаларилари 10 оиладан ошди. Бесоранг қишлоғилик Муҳаммадрасул, Сойбўйи қишлоғилик Алижонлар ҳам асал етиштириш билан банд.

Тажрибали асаларичи арилар зотини яхшилаш, тоза маҳсулот етиштиришга ҳам ўз ҳиссасини қўшяпти. Она ариларни сунъий кўпайтиришни йўлга қўйди. Она ари тухумини олиб, ари сути билан боқиш йўли билан зотини яхшилаяпти. Улар ҳаваскор асаларичиларга тарқатилмоқда.

— Ҳозир мустақил юртимизда асаларичиликни ривожлантириш истиқболлари бор, — дейди асаларичи. — Агарда туманимизда ҳам асаларичилик хўжалиги ёки уюшма ташкил этилса у албатта иқтисодий жиҳатдан ўзини оқлайди. Шифобахш неъмат кўпайяди. Ўсимликларни чанглантириш яхшиланиб, экинлар ҳосилдорлигини оширишга ёрдам беради.

Охуновнинг оиласи Эътиборхон Йўлчиева ҳам турмуш ўртоғи каби тадбиркор. У беш фарзанд тарбиялаш билан бирга болалар боғчасида ишлайди. Бўш вақтларида турли кийим-кечак тикади, зар тўқийди. Қишлоқ аёлларининг буюртмаси асосида жемпер, пайпоқ тўқиб беради. Ана шу касбга доир асбоб-ускуналар сотиб олди. Хуллас, ҳунармандлар оиласи вужудга келди. Оила туман маиший хизмат уюшмасига аъзо бўлишди. Уюшма қишлоқ аҳолиси талабини инобатга олиб Охуновлар хонадонида тайёр маҳсулотларни сотиш дўконини очиб берди.

А.МАДРАҲИМОВ.

ҚАЙЛАРДАСАН, «САНТА ГЕРТРУДА»?

(Боши 1-бетда)

Ўчоққа ўзлари чиқариб, қўл силкиб омонлашишди. Ўша қўл силкиганларида жонивор санталарини «соғ бориб, ўзларидан кўпайишсин», — деб дуо қилган эканлар шекилли, мана, кеча дастлабки эгиз бузоқни олдик. Бузоқларнинг ҳар бири 40 килограммдан. Кўриб турибсизки, ўзларидан кўпая бошлади. Ҳали кўрасиз, биз уларни Техасдаги сингари 15 миллион бошга етказмасак-да, хўжалигимизда 10 минг, туманимизда 100 минг бошга етказамиз.

Абдувоҳид акадаги қувонч ва мамнуният мени ҳам қувонтириб юборди. Худди ўз сигирим эгиз туққанидай: «Офарин! Юринг бирга бориб, кўриб келамиз», — дея «УАЗ»икка чиққанимни билмай қолибман...

Йиллар ўтди. «Санта-Гертруда» зотли моллар Бахмалда ўз иккинчи ватанини топдилар. Улар Техасдаги сингари мўътадил об-ҳаво шароитида яхши яшаб, ўса бошладилар. Буқалари хўкизга, ғунажинлари сигирга айланди. Янги авлодлари тез етила бошлади. Бахмал табиати уларга шу қадар мос келдики, у ёқдан келтирилганлари ҳам, бу ерда пайдо бўлганлари ҳам соғлом яшай бошладилар.

1971-72 йилларга келиб «Санта-Гертруда» зотли хўкизлар жайдари сигир ва ғунажинлар билан чатиштирилди. Дурагай бузоқлар гарчи 17-18 килограмм вазнда туғилса-да, тез ўсарканлар. Бундай бузоқларнинг боқувга боғланганлари 1,5 ёшида 450 килограмм тош босиши аниқланди. Соф зотлилари эса, 1200 клиограммдан кам эмасди.

Шу тариқа 1972 йилда юзга яқин дурагай бузоқлар олинди. Ўша йили Ғаллаорол туманида чорвадорларнинг республика миқёсидаги бир йиғилишида А. Усанов сўзга чиқиб, шундай деган эди:

— Соф зотли «Санта-Гертруда»ларга таъриф ҳам, тавсиф ҳам йўқ. Лекин уларнинг жайдари моллар дурагайи ҳам ўша биз Болтиқбўйи республикалари-ю, Украинадан олиб келаётган моллардан авло бўлса, авлоки, лекин сира кам эмас. Яна бир гапни айтиб қўяй, жайдари моллар билан, чатиштириб олинган тўртинчи авлод соф зотли санталар бўлиб етишади. Бу билан мен Зарафшон воҳаси ва Фарғона водийсининг салқин, хушҳаво гўшаларидан келган чорвадор ҳамкасбларимга шу зотли моллардан олиб, боқишни тавсия этмоқчиман.

«Бахмал» давлат хўжалиги ҳозирги пайтда Республика Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигининг «Плем-элита» илмий ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли хўжалик бўлиб, у хўжаликка 30 йил раҳбарлик қилган Абдувоҳид Усанов номи билан аталади.

Яқинда хўжаликда бўлганимда хўжалик идораси олдидаги кўрсаткичлар тахтасини кўздан кечириб, бу йил гўшт ишлаб чиқариш 120 тонна деган ёзувни ўқидим. Ана шу ёзув ёнига хўжаликда 2300 бош қорамол борлиги, шундан атиги 500 боши «Санта-Гертруда» зотли моллар экани ёзиб қўйилибди. Ёзувларни ўқиб, «Тавба» демай бўлмайди. Негаки, 1984 йилда биргина «Санта» зотли молларнинг ўзиёқ 1200 бошга етган, улардан бошқа яна 4,5 минг бош бошқа зотли моллар бор эди. Ўша йили хўжалик давлатга 876 тонна гўшт сотган эди.

Бугунги кунда «Санта» молбоқарлари билан гаплашиб қолсангиз, фиғонлари фалакка чиқади. Улар хўжалик аҳолисида 3 минг бошдан зиёд шу зотли моллар бўла туриб, хўжалик ихтиёрида 500 бошгина қолишини хўжаликка Абдувоҳид акадан кейинги раҳбарларнинг ўта масъулиятсизлиги, уқувсизлиги ва ҳатто, нафс бандалари экани оқибатида деб баҳолайдилар. Кейинги раҳбарлар иш ҳақи учун ҳам, техника ёнилғиси ёки эхтиёт қисмлар учун ҳам, борингки, барча эҳтиёжлар учун зотли молларни чиқим қилаверганлар. Бу хўжасизлик шу даражага бориб етганки, ҳозирги пайтда молхоналар ҳам ташландиқ ҳолга келиб қолган. Эшик-деразалари синиқ, автосуғоргичлар гоҳ ишлаб, гоҳ ишламайди, молхона ҳовлисининг бетон деворлари кўчириб олиб кетилган. Чорвадорларнинг меҳнат шароитлари паст даражада.

Илгари беда пичани, маккажўхори, кепак ва бошқа маҳсулотлардан гранула деб аталувчи ем (парвардасимон аралашма) ишлаб чиқарувчи алоҳида цех бўлиб, унда йилига 1,2-1,5 минг тонна гранула ишлаб чиқариларди. Кейинги йилларда бедазор ва маккажўхоризорлар қисқариб, бу цех ҳам ишламади. Натижада унинг дастгоҳлари талон-тарож қилинди.

Туманда нафақат «Санта-Гертруда» зотли, балки бошқа зотдаги молларни кўпайтиришга ҳам ҳеч кимда қизиқиш йўқ. Сўнгги тўрт йил мобайнида юз бошдан зиёд «Санта-Гертруда» Жиззах вилоят наслчилик бирлашмаси даллоллигида кимошди савдоси орқали Қорақалпоғистон Республикаси ва Фарғона вилояти чорвадорларига сотиб юборилди. Бултур 20 бош «Санта» 3 миллион сўмга пулланди. Шуниси қизиқки, бирлашма ана шу даллоллиги эвазига умумий савдо пулининг 12 фоизини олиб қолди. Экканда йўқ, тикканда йўқ, хирмонда ҳозир турган ана шу бирлашма «Санта-Гертруда»нинг бошига бош, ёшига ёш қўшиш ҳақида қайғурса яхши бўларди.

Юртбошимиз иқтисодий ислоҳотлар ҳақида гапирганда ҳамма нарсанинг борини кўпайтириш, йўғини яратиш ҳақида гапирадилар. Шундай экан, Бахмалда ҳам баҳоналарга ўрин-йўқ.

Келдиёр ЖЎРАҚУЛОВ.

«ҚИШЛОҚ ҲАЁТИ»ГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

Сирдарё вилоят ҳокимлиги «Қишлоқ ҳаёти» рўзномасининг 1999 йил 20 июлда чоп этилган «Эътиборга муҳтож қишлоқ» мақоласи юзасидан қуйидагиларни маълум қилади.

Мақола Сирдарё тумани ҳокимлиги мутахассислари иштироки-

«ЭЪТИБОРГА МУҲТОЖ ҚИШЛОҚ»

да, «Шоликор» қишлоқ фуқаролар йиғини кенгайтирилган йиғилишида атрофлича ўрганилиб, унда кўрсатиб ўтилган хато ва камчиликларни тузатиш бўйича чора-тадбирлар ишлаб чиқилди.

Ҳозирги кунда сартарошлик, пойафзал устахоналари бинолари тўлиқ таъмирдан чиқарилди. Хўжаликдаги мавжуд клубни таъмирдан чиқариш ишлари бошлаб юборилди. Қабристон атрофи эса ҳашар йўли билан ўраладиган бўлди.

Мазкур муаммолар вилоят ҳокимлигининг доимий назоратида бўлади.

А. ПРИМҚУЛОВ,
Сирдарё вилояти ҳокимининг биринчи ўринбосари.

ИСТИҚЛОЛ УЧУН ЯШАДИ

Чироқчига йўлингиз тушса, оқу қорани танийдиганлардан Тўрахўжа Эшонқуловни сўраб кўринг.

— Таниймиз, раҳматли заҳмат чеккан инсон эди. Соддадил, ишбилармон, умрини деҳқончиликка, халқ фаровонлигига бағишлаган одам эди, — дейишади. — Кечани-кеча, кундузни кундуз демай ҳалол меҳнат қилди. Охир-оқибатда боши балога қолди...

Марказдан келган «олий мартабали» терговчилар элнинг ёшу қарисини минг чиғириққа солиб кўрди. Пахта етиштирган борки, сўроқ берди. Яратганга минг бор шукрлар бўлсинким, машъум сиёсатнинг машмашалари, ҳалол халқимиз бошида бўлиб ўтган ур-сурларнинг таги пуч экан. Эшонқулов ҳам, у сингари туҳматга учраганларнинг барчаси оқланди. Кўплари мустақилликка эришган Ватанига дилдан меҳнат қилмоқда. Лекин юртининг озодлигини кўролмай кетган юзлаб Эшонқуловлар-чи?...

Тўрахўжа Эшонқулов ҳам ўз умрини яхшиликларга бағишлаган эди. У иш фаолиятини Чироқчи туман ёшлар етакчилигидан бошлади. Мактаб директори, туман маданият бўлими мудири, сўнг қарийб 20 йилга яқин туманнинг Аҳмад Яссавий номли («Коммуна») жамоа хўжалиги бошқаруви раиси вазифаларида ишлади. Ўша кезларда хўжалик салкам 6 миллион сўмгача даромад қилди. Учта қишлоқ замонавийлаштирилди. Жамоа хўжалиги тасарруфида 3 та ўрта мактаб, 120 болага мўлжалланган боғча, касалхона, 3 та фельдшерлик тармоғи бунёд этилди.

Қишлоқ аҳолисини фойдали меҳнат билан таъминлаш учун 150 гектар янги ер ўзлаштирилиб, 20 гектар майдонда боғ барпо этилди. Албатта буларнинг барчаси-

ҚАТАҒОН ҚУРБОНЛАРИ

ни қила олиш учун катта масъулият, сабр-бардош талаб этиларди.

Ниҳоят 1986 йил октябрь. Ўша, урхо-ур давр! Тўрахўжа Эшонқулов ҳам «шериклари» билан қамоққа олинади. Унга пахта заводи раҳбарлари билан «тил бириктириб пахта сотиб олганлик» айби қўйилди. У билан жамоа хўжалиги аъзолари Рашид Шарипов, Акрам Луқмонов, Мурод Норбоев, Гадой Норқулов, Олов Бекмирзаевлар жами 6 киши қамоққа олинади. Албатта бу шахслар биргина хўжалик мисолида эди. Ўзбекистонда эса уларнинг сони...

Хуллас, ўша кезларда хўлу-қуруқ баробар ёнди. Бугун бу машмашалар тафсилотини очиғини айтиш керак. Халқимизни яна кўплаб йил қулликда ушлаб туриш учун тузоқ эди. Ахир Собиқ иттифоқ ҳукумати «Марказ»нинг ҳар ўн-ўн беш йилда халқнинг йўлбошчилари, раҳбарларини мана шундай «айбдор» қилиб қамаб, қатағон қилиши «қудратли» давлатни мустаҳкам ушлаб туришнинг марказча усули эди-да. Бу антиқа йўл «Марказ»нинг бош йўналишига айланиб қолганди. Шундан кейин одамлар мустақил фикр билан чиқиб кўришсинлар-чи?!

Ойни этак билан ёпиб бўлмайди, деганларидек қабиҳ ният билан қилинган ишлар ошкор бўлди. Кетма-кет «Марказ»дан сафарбар этилаверган жазо «чоралари» ва жазо «отрядлари»нинг қилмиши очиб ташланди. Режаси барбод бўлди.

Икки карра икки тўртдек, кўриниб турибдики, айб Тўрахўжа Эшонқулов сингари пахтакорда эмас балким, жамиятни бошқариш тизимининг ўзи субутсиз сиёсат асосига қурилганида эди. Шунинг учун ҳам унинг инқирози муқаррар бўлди. Афсуски, ўша «буюк салтанат» тоши Тўрахўжа Эшонқулов сингари бегуноҳларнинг бошларига қулади...

Бугун деҳқоннинг қадр-қиммати тикланадиган вақт келди. Бири икки бўлмоқда. Демак, Истиқлол, мустақиллик қанчадан-қанча мана шундай юрт дарғаларининг, эл кайвониларининг ҳаётда соғлиғини, ҳатто жонини йўқотишлари эвазига вужудга келганлигига гувоҳ бўламиз. Бугунги авлод уларнинг бу йўлдаги шон-шавкатларини унутмайди.

Маъмуржон ҚИЁМОВ
«Қишлоқ ҳаёти»
мухбири.

ТЕХНИКАГА ТАЯНГАН ДЕҲҚОН ЮТАДИ

Тошкент вилоятида ҳар қачонгидан ҳам мўл ҳосил етиштирилди. Ҳозир бутун диққат-эътибор уни нест-нобуд қилмай қисқа фурсатда йиғиштириб олишга қаратилган. Далада ишловчиларга унумли меҳнат қилишлари учун барча шароит яратилган. Теримчиларга уруғлик пахтанинг ҳар килограмми учун ўн, техник пахтанинг ҳар килограмми учун саккиз сўм ҳақ тўланмоқда.

Вилоятда машина теримига алоҳида эътибор берилаётир. Ҳосилнинг ярмини «зангори кема»лар ёрдамида йиғиштириб олиш режалаштирилган.

— Биз мавсумда қарийб ўттиз минг гектар майдондаги ҳосилни машиналар ёрдамида териб олиш ниятидамиз, — дейди вилоят «Агромашсервис» акциядорлик бирлашмаси раҳбарининг биринчи ўринбосари И. Алимов биз билан суҳбатда.— Айни пайтда машина-трактор парклари ихтиёридаги 460 та агрегат далага олиб чиқилмоқда. Уларнинг 110 таси «Кейс» комбайнларидир.

Ҳисоб-китобларга қараганда, мавсум давомида ҳар бир «Кейс» агрегати билан 500 тонна, оддий комбайнлар ёрдамида эса 70 тоннадан ҳосил териб олинади. Ана шу кўрсаткичга эришиш, терим агрегатларидан самарали фойдаланиш мақсадида махсус бўлинмалар ташкил этилди. Уларга техник, маиший хизмат кўрсатиш гуруҳлари бириктириб қўйилди. Машина-трактор парклари устахоналарида иш икки сменада ташкил этилган.

Ўз мухбиримиз.

Чорвачиликни ривожлантиришда мустаҳкам озуқа базаси яратиш муҳим аҳамият касб этади. Буни чуқур тушунган чорвадорлар меҳнатда яхши натижаларга эришадилар.

Касби туманидаги Алишер Навоий номли ширкат хўжалигида чорва учун қишга озуқа жамғаришга алоҳида эътибор берилмоқда. 30 гектар ерга экилган маккадан силос бостириш ишлари қизғин олиб борилмоқда.

СУРАТЛАРДА: 1. Бўлим бошлиғи Соҳиба Азизова, озуқа бўйича бригадир Омон Дўстмуродов ва механизатор Амрилло Аслонов. 2. Маккажўхори ўрилаётган пайт.

Б. ИСМОИЛОВ олган суратлар.

ЯХШИ ХАБАРЛАР

ИМКОНИЯТ КЕНГАЙМОҚДА

Навоий вилояти ҳокимлиги деҳқон ва фермер хўжаликларини ривожлантириш борасида катта ишларни амалга оширмоқда.

Вилоят Деҳқон ва фермер хўжаликлари уюшмаси тизимида ҳозир 1052 та деҳқон ва фермер хўжаликлари фаолият кўрсатмоқда. Шундан деҳқончилик йўналишида — 830 та, чорвачилик йўналишида — 220 та, ҳамда 50 тадан ортиқ боғдорчилик, сабзавотчилик деҳқон ва фермер хўжаликлари мавжуд.

Деҳқон ва фермер хўжаликларининг бу йилги муваффақиятларини 9.745 тонна дон ишлаб чиқарилганидан ҳам билса бўлади.

Ҳозирги кеча-кундузда келгуси йил учун кузги дон экиш қизғин давом этмоқда. Ҳозиргача 769 гектар ерга дон сифатли қилиб экилди.

Шунингдек, пахтачилик бўйича 371 та фермер хўжаликларида 3287 гектар ерга пахта экилган бўлиб, давлатга 9167 тонна пахта етказиб берилади.

— Ҳозиргача давлатга 5000 тонна пахта сотилди, — дейди вилоят деҳқон ва фермер хўжаликлари уюшмаси раиси Шоиқул Жумаев. — Айни кунда илғор фермер хўжаликлардан Навоий туманидан «Раҳим Исмоилов», Қизилтепа туманидан «Олимбобо» фермер хўжаликлари мажбурият ҳисобига пахта топширмоқдалар. Масалан, «Раҳим Исмоилов» фермер хўжалиги 168 гектар майдонидаги пахтани машинада ўн иш кунида териб, режани қисқа фурсатда бажаришга эришди.

Қисқа қилиб айтганда, вилоятда ўнлаб фермер хўжаликлари астойдил ишлаб, бирин-кетин меҳнат зафарларини қучмоқда. Бу эса ер ўз эгасини топганидан далолат бериб турибди.

Ўткир ПЎЛАТОВ,
Навоий вилояти.

ВИЛОЯТДА БИРИНЧИЛАРДАН

Арнасой туманидаги Бобо Файзиев номли фермерлар уюшмаси аъзолари пахта топшириш йиллик режасини Жиззах вилоятида биринчилардан бўлиб бажардилар. Улар 585 тонна ўрнига 590 тоннадан ортиқ сифатли саноат хом ашёсини етказиб бердилар. Энг муҳими, юқоридаги оқ олтиннинг ҳаммаси энг юқори навларга топширилди. Пахтакорлар яна 200 тоннадан ортиқ пахта етказиб бериш пайида теримни сусайтирганлари йўқ.

— Бу йилги ғалабамизга Ғаллаорол туманидан келган ҳашарчилар салмоқли ҳисса қўшди, — дейди фермерлар уюшмаси раиси Ўроқбой Ғойипов. — Қолган далалардаги мўл ҳосилни йиғиштиришда Андижон вилоятидан келган ҳашарчилар ҳам сафарбар этилган. Бу эса етиштирилган ҳосилни нест-нобуд қилмасдан саранжомлаб олинишида қўл келмоқда.

Эркин ЭСИРГАДИЕВ.

МУРОДБЕКНИ СЎРОҚЛАБ

Қирғизистонлик дўстимнинг беҳаловат кунлари

Кеча алламаҳалда Қирғизистон сафаридан, Қадамжойдан қайтдик. Биз у ерга бир пайтлар ҳарбийда бирга хизмат қилган дўстимиз Муродбекдан ҳол-аҳвол сўраш учун боргандик. Ўша Қадамжойнинг Сирт қишлоғида жангарилар ҳукумат қўшинлари жойлашган ерга ҳужум қилгандан бери безовта эдик. «Дўстимиз тинчмикан, омонмикан?» деган ўй калламиздан кетмасди.

Водилдан Қадамжойга, қирғиз чегараларидан ўтиб олишимиз қийин кечди.

Хуллас десангиз, Муродбекни тополмадик. Эшигида отнинг калласидек қулф. Қаёқда бўлиши мумкин? Ўзи бўлмаса хотини, ҳар гал «амакичи, амакижон» деб кўзлари порлаб, чулдирашиб йўлимизга пешвоз чиқадиган Фотима-Зуҳра исмли қуралай кўзли эгизаклари бўлиши керак эди-ку? Қадамжой ҳувиллайди. Йўлакай учратган бир-иккита одамимиз олдимиздан елка қисган куйи ўтиб кетди. На салом бор, на алик.

Ниҳоят йўл бўйида хотин бола-чақаси билан семичка, сигарет сотиб ўтирган Патиддин деган йигитдан ҳаммасини эшитдик. Ўзи шундоқ ҳам вайрон бўлган кўнглимиз яна вайрон бўлди. Чидамай мен жинни тоғларга чиқиб бақирай дедим. Яна қўрқдим. Билиб бўладими? Ҳу нари тоғнинг панасида бир жангари биқиниб ётган бўлса-ю тўсатдан «варанг» этиб қўйворса!

Патиддин дўстимиз ҳаммасини айтиб берди. Муродбек кўнгилли бўлиб жангарилар жойлашган қишлоққа жўнаб кетибди. Хотини бўлса эгизакларини эргаштириб ота-онасиникига — Ўзганга кетибди. «Тинчу ҳаловатимизни ўғирлаган душманни ер билан яксон қилмагунча қайтиш йўқ. Юртда тинчлик ўрнаса ўзим сизларни топиб оламан» депти Муродбек. Буни эшитиб янаям кўнглим вайрон бўлди. Кўнглим бунақа бўш эмасди, билмайман, нима жин урди мени? Кўзимга ёш

БУРЧ

милтираб келди. Сал киприк қоқсам думалаб тушадиган. Ўзимни қўлга олдим. Шерикларимга қарайман. Улар ҳам руҳсиз туришибди. Мунғайиб.

— Тинчлик-хотиржамлигимиз йўқолган, — дейди Патиддин хомушлик билан, — радиодан Сиртда жангарилар аскарларимиз турган жойга ҳужум қилганларини, қишлоқ аҳолиси орасида қурбонлар борлигини эшитиб чўғ босгандек типирчилаб қолдим. У ерда синглим Гулбара яшарди-да оиласи билан... Душман ўқига учсам-да бораман, деб отланиб турсам бола-чақасини эргаштириб ўзи кириб келди. Рангида ранг йўқ. Адойи тамом бўпти бечора. Илгариги Гулбаранинг ярми қопти. Ҳар қалай соғ-омонлигини кўриб хурсанд бўлдик. Гулбара гапириб берди. Қишлоқдаги истаган хонадонга кириб бор егулигини, ҳатто иссиқ кийимбошларигача тортиб олишяпти экан босқинчилар. Гулбара икки-уч кун туриб яна Сиртга кетаманга тушиб қолди. «Дадасининг ҳоли не кечди экан, хабар олай», дейди, кейин «макка ҳам ўрадиган бўлиб қолганди», дейди. Аёл-да. Уйим-жойим, дейди. Шундан бери безовтамиз. Келинингиз ўзини қўйгани жой тополмайди. Энди мен ҳам Муродбек сингари кўнгилли бўлиб ўша ёқларга кетсамми, деб турибман. Ахир, бундан ҳам азоб нарса борми? Ўз юртингда, ўз уйингда доим хавотир исканжасида яшасанг, кун-тун хотиржамлигинг бўлмаса?!

— Борсангиз, кўрсангиз Муродбекка салом айтинг, — дедик...

Шоҳимардонга чиқмоқчи эдик. Юракка ҳеч нарса сиғмай қолди.

Мана энди... Сиз ўқиётган нарсаларни ёзиб ўтирибман. Кўнглим вайрон. Шундан шу ёққа бориб дўстимни кўролмадим, дийдорига тўёлмадим. Қаёқларда юрибди, ҳоли нечук билолмадим...

О. АЛИЕВ.

МОМО ИБРАТИ

ҚИШЛОҒИМИЗ ОДАМЛАРИ

Пахта мавсуми бошланган дастлабки кунларда терим илғорлари ҳақида ёзишни диллаб, Наманган туманидаги Р. Турсунов номли жамоа хўжалигига борган эдим. Менга хўжаликнинг Муҳаббатхон Деҳқонова раҳбарлик қилаётган тўртинчи бригадаси ҳақида илиқ фикрлар айтишди. Жамоа аъзоларининг эрта баҳордан қилган серзаҳмат меҳнатлари маҳсули — чаноқлардаги дуру жавоҳирларни кўриб қалбим қувончга тўлди. Бугун республикамизнинг барча жойларида бўлгани каби мазкур жамоа пахтазорларида ҳам эрта тонгдан бошланган жўшқин иш мароми кечки шомга қадар пасаймайди.

Биз шийпонга борганимизда айни тушлик эди. Тугун-тугун пахталарини тарозидан ўтказишга ошиқаётган теримчилар қаторида нуроний онахонни кўриб, ҳайратим ошди.

— Бугунги суръат албатта юқори бўлса керак, — деймиз бригада сардорига хирмондаги пахталарни кўрсатиб. — Қолаверса, теримчиларингиз ҳам талайгина экан.

У хирмон бошида турган ёши тўқсонларга борган онахонга ишора қилиб:

— Бу киши бригадамизнинг фахрий аъзолари. Тонг саҳардан кечга қадар биз билан биргалар. Йўл четларида тўкилган пахталарни терадилар. Пахтазор ҳам оралайдилар.

Қадам босишлари, қолаверса ёшлардек ҳатти ҳаракатлари мени бефарқ қолдирмади. Табаррук онахонга юзландим:

— Ҳорманг, она! Чарчамадингизми? Дамингизни олиб ётсангиз бўлади-ку. Меҳнатни энди набира-чеваралрингизга қўйиб беринг. Уларга йўл-йўриқ кўрсатишнинг ўзи ёрдам!

Ўтахон момо қўлидаги пиёладан бир-икки ҳўплаб чой ичиб, сўнг шундай дедилар:

— Ёшим 80 дан ошган бўлса-да, Яратганга шукрки, оёқдан, қўлдан, гапиришдан қолганим йўқ. Шунинг ўзи катта давлат. Қолаверса, ёшлигимдан ишлаб чарчамасликка ўрганганман. Дала юмушлари туфайлигина мен ҳанузгача кексаликка бўйин эгмай келаётирман. Мана қаранг, этагимдаги пахта камида 10 килограмм тош босади...

Асли қаерлик эканимни сўрасангиз Ўлмас қишлоғида таваллуд топганман. Ота-оналарим ҳам деҳқончилик орқасида умргузаронлик қилганлар. Меҳнат туфайли ҳали-ҳозиргача бирор касалликдан шикоят қилган эмасман. Турмуш ўртоғим, раҳматли Йўлдошбой бувангиз ҳам кеча-кундуз ишлаб, ҳоримайдиганлар тоифасидан эди. Икковлон дала ишларидан ортиб томорқа хўжалигимизни ҳам юритардик. Техника, ишчи кучи етишмаган элликинчи, олтмишинчи йилларда бирор кун ҳам сўроқсиз хўжалик ишларини тарк этмаганмиз. Ёрдам сўраб келган қўшниларимизга ҳам имкон борича кўмаклашардик.

Етмишинчи йилларнинг бошида қишлоғимиздаги бир неча оилалар билан кимсасиз, яйдоқ, қумлоқ заминни ўзлаштириш даъватига қўшилиб қўшни Задарё (ҳозирги Мингбулоқ) туманига бир неча муддатга бордик. Борган йилимиз қутлуғ келди. Мўлжалдагидан зиёда ҳосил кўтардик. Келаси мавсум сафимизга қўшилганлар кўпайди. Шу зайл секин-аста жамоамиз сафи кенгайиб борди. Алоҳида бригада ҳам туздик. Бугунги Мингбулоқдаги «Гулбоғ» жамоа хўжалигига шу зайл асос солинди. Дарҳақиқат, инсоннинг қўли гул, дейдилар. Бугун афсонавий боғи эрамлардан қолишмайдиган «Гулбоғ» ҳозирда вилоят миқёсидаги пахта етиштирадиган йирик хўжаликлардан бири ҳисобланади.

Шўролар даврида, бизлар ишлаган даврларда инсон меҳнати ҳеч қадр топмади. Миллий-маънавий қадриятларимиз оёқости қилинди. Яратганга минг бора шукроналар айтаман, юртимизда истиқлол шабадаси эсгандан сўнггина ота-боболаримизнинг асрий орзулари ушалди. Ана шундай дориламон бир замонда ишламай бир жойда хотиржам ўтира оламанми? Шунинг учун ҳам «ҳа деган туяга мадад», деганларидек, эрта тонгдан тўғри пахтазорга ошиқаман.

Б. ҚЎШМОНОВ.

ДАЛА ШИЙПОНИДА УЧРАШУВ

Қўшни Қирғизистоннинг Боткен туманида рўй бераётган ноxуш воқеалар, Доғистон ва Россиядаги террорчилик ҳаракатлари тинч, осуда меҳнат қилаётган юртдошларимизни ҳам ташвишга солмоқда.

Чиноз туманидаги «Йўлтушган» хўжалиги дала шийпонида республика «Маънавият ва маърифат» маркази ташаббуси билан ўтказилган учрашувда ана шу ҳақда гап борди. Унда сўзга чиққан таниқли олим ва ҳуқуқшунослар халқаро террорчилик ва диний экстремизмнинг минтақа хавфсизлигига таҳдиди тўғрисида сўзлаб, буюк неъмат — тинчлик ва осойишталикнинг қадрига етиш, хушёрлик ва сергакликни ошириш зарурлигига эътиборни қаратдилар.

Дала шийпонидаги мулоқот «Ўзбекнаво» гастрол-концерт бирлашмаси вилоят бўлими қошидаги «Турон» гуруҳининг катта концерт дастури билан якунланди.

Неъмат ДУШАЕВ,
ЎзА мухбири

ПУШАЙМОН

(Боши 1-бетда)

жойнинг ўзида вафот этишади. Умр йўлдоши вафотидан кейин Мирзокир ака бошқа турмуш қурмади. У туман автокорхонасида ҳайдовчи бўлиб ишлаш билан бирга ўғлига ҳам оналик, ҳам оталик қилиб, оқ ювиб, оқ тарадди. Емай едирди, ичмай ичирди. Мирзокир ака фарзандини ўз келажаги деб билди. Аммо Жаҳонгир отасининг қилган шунча хизматларини билмади. Ҳа, нон тепкилик қилди!

У отасининг маслаҳати билан катта шаҳарларнинг бирига ўқишга кирди. Аввалига қишлоғига ёлғиз отасини кўргани тез-тез бориб турди. Йиллар ўтган сайин отасини кўрмаса юраги талпинмайдиган ва соғиниш одатлари уни тарк эта бошлади. Ўзи билан ўзи овора бўлиб қолди. Ўқишми ёки бирон-бир бошқа сабабданми Жаҳонгир қишлоғига жуда кам борадиган бўлиб қолди. Бу ҳам майлику-я, икки энлик хат ёзишни ҳам ўзига эп кўрмади. Жаҳонгир ўқиб юрган кезларида Матлуба деган қиз билан танишиб қолди. Улар тез-тез ўқишдан бўш вақтларида шаҳар хиёбонида учрашишар ва бирга кинога тушишарди. Жаҳонгирнинг бутун ақлу-хаёлини ўша нозанингина қиз ўзига ром қилиб олганди. Кечаю-кундуз фақат Матлубани ўйларди. Қишлоқдаги отаси эса унинг буткул хаёлидан чиққан эди.

Жаҳонгир юрагига севги-муҳаббат тўлиб-тошган ана шундай кунларнинг бирида ичидаги дарду-ҳасратларини севгилиси Матлубага тўкиб солди. Марҳума онаси ҳақида айтганлари майли-куя, ҳатто ҳаёт бўлган отасини ўлдига чиқариб тўқиган гаплари ҳаммасидан ўтиб тушди. У ўзини болаликдан етим бўлиб ўсаётганлигини тўкиб солди.

Бу сўзларни тинглаган Матлубанинг ҳам кўзларига ёш келиб кетди. Қизда Жаҳонгирга бўлган ачиниш ҳислари уйғониб, унга меҳр-муҳаббати яна ортганди. Ана шундай кунларнинг бирида уларнинг тўйлари бўлиб ўтди. Жаҳонгир уйланиш тўйини ресторанлардан бирида дўст ва биродарлари билан ўтказди. Отаси Мирзокир акани тўйга таклиф қилиш у ёқда турсин, ҳатто уйланаётганлиги ҳақида хабар ҳам бермади.

Орадан йиллар ўтди. Бу орада Жаҳонгир ўқишни тугаллаб, уйли-жойли бўлиб кетди. Энди у беш фарзанднинг отаси, сочларига оқ оралаган. Кўзлари интизорлик билан ўғлини кутаётган ота шўрлик эса бу орада қаттиқ бетоб бўлиб қолди. Кўнгли нимадир сезди шекилли, уйнинг ҳамма ёғини бир амаллаб саранжом-саришта қилди. Емай-ичмай бўлажак келини учун йиққан сарполарини тахлаб сандиққа солди. Орадан кунлар ўтган сайин унинг аҳволи оғирлашди. Бир неча йилдан бери кўрмаган ўғли Жаҳонгирни қўмсар, қани энди у ҳозир келиб қолса-ю, уни бағрига босиб, тим қора жингалак сочларидан сийпалаб эркаласа! Мирзокир ака энди негадир кексалар орасида кўринмас, кўча-куйга эса умуман чиқмас эди.

Ота икки оёғи оғриб қолса бироз шамоллаган бўлса керак, дея парво қилмай юраверди. Охири бўлмади, уйи ёнидаги мактабга қоровул бўлиб ишга жойлашди. Аммо кўп ўтмай Мирзокир аканинг икки оёғи ишламай шифохонага тушиб қолди. Шифокорлар унинг оёқларидаги касалликни аниқлай олмадилар. Ниҳоят шифокорлар Мирзокир аканинг розилигини олишиб, унинг икки оёғини жарроҳлик йўли билан кесиб ташлашди.

Ҳаётнинг аёвсиз зарбасига учраган Мирзокир ака олти ой шифохонада ётиб даволангач, қишлоғига қўлтиқ таёқ билан кириб келди. Орадан бир қанча вақт ўтди. Шаҳар бозорида Жаҳонгирни бир ҳамқишлоғи тасодифан учратиб қолди. Ҳамқишлоғи унга отаси анча вақтдан бери касал бўлиб ётганлигини ва икки оёғини шифокорлар кесиб ташлаганини, шу кунларда уни интизор кутаётганлигини айтди.

Ҳамқишлоғи билан бўлган тасодифий учрашувдан уч ой ўтгандан сўнг отаси ёдига тушиб уни кўргани қишлоққа борди. Лекин, минг афсуски кеч эди. У ҳатто отаси қабрига бир қисм тупроқ ҳам ташлай олмади. Ўша куни ҳамқишлоқларидан сўраб-суриштириб отаси қабрини излаб топди. Ўзини отаси қабрига ташлаб дод-фарёд солиб йиғлади. Лекин энди унинг бу йиғлашлари кимга керак эди?

Азиз муштарий, мен сизга ҳаётда рўй берган бир воқеа ҳақида ҳикоя қилдим. Унга қандай баҳо бериш, қандай хулоса чиқариш сизга ҳавола.

Латифжон МАНСУРОВ.

Ҳозир боғ-токзорларда ишлар қизигандан қизиган. Етиштирилган олма, анор, беҳи ва узумларни йиғиштириб олиш авжида. Уларни кўп туриб қолмай идишларга солиш учун эса кўплаб яшиклар керак. Қибрай туманидаги «Акмал Лазиз ўғли» ишлаб чиқариш фирмасида боғбон ва соҳибкорларнинг мушкули енгил қилинаётир. Бу ерда буюртмачилар эҳтиёжини қондирадиган даражада ёғоч яшиклар тайёрланаётир. Харидорлар эса улар тайёрлаган ёғоч идишлар сифатидан мамнун бўлишмоқда.

СУРАТДА: фирманинг илғор ишчиси Эркин Каримбердиев.

В. ПОРТНОВ олган сурат.

Курраи заминда

● ИСЛОМОБОД. Покистон «Гхори-3» баллистик ракетасининг двигателини муваффақият билан синовдан ўтказди. Хабарларга кўра, мазкур ракета уч минг километргача бўлган олисликдаги исталган мўлжални нишонга олиши мумкин.

Айтиш керакки, Покистон халқаро ҳамжамиятнинг норозилигига қарамай, Ҳиндистон билан қуролланиш пойгасини олиб бормоқда. Шу йилнинг апрель ойида ҳам Покистон Ҳиндистоннинг «Агни-2» ракетаси синовига жавобан, «Гхори-2» ва «Шохин-1» ракеталарини синовдан ўтказган эди.

* * *

● ХАНОЙ. Камбоджа халқи «Қизил кхмерлар»ни ўз мамлакатида суд қилиш ҳуқуқига эга, деди бош вазир Хун Сен.

Яқинда АҚШ давлати департаменти Камбоджа бош вазирига мактуб йўллаб, пол-потчилар устидан бўладиган судни халқаро суд зиммасига топширишни сўраган эди. Хун Сен бунга ана шундай жавоб қайтарди.

70-йилларда Камбоджада 2 миллиондан ортиқ бегуноҳ одам пол-пот тузумининг қурбони бўлган.

● СИДНЕЙ. Янги Зеландия Шарқий Тиморга жўнатилиши кўзда тутилган ҳарбийлар сонини 800 тага етказади. Ушбу чекланган қисм олтита «Ирокез» вертолёти ва 25 та зирҳли машина билан таъминланади. Ҳарбийлар октябрнинг охирида Австралия орқали Шарқий Тиморга жўнатилади.

Куни кеча Янги Зеландия мудофаа вазири Максим Брэдфорд австралиялик ҳамкасби Жон Мур билан учрашиб, ушбу масала хусусида сўзлашди.

* * *

● АНҚАРА. «Жумҳурият» газетасининг ёзишича, Туркия билан Россия ўртасида террорчиликка қарши курашда ҳамкорлик ҳақида битим имзоланиши керак. Ушбу ҳужжатга Марказий Осиё мамлакатлари ҳам қўшилиши мумкин.

Туркия террорчилик ва айирмачиликдан кўп кулфат чеккан давлатдир, дейилади газетада. Чеченистон жангарилари қўллаб-қувватлаётган ваҳҳобийлик Кавказга ҳам, Туркияга ҳам бошқа қўшни минтақа давлатларига ҳам хавф солади.

* * *

● ТОКИО. Япония либерал-демократик партияси аъзоси, таниқли сиёсат арбоби Иохэй Коно ташқи ишлар вазири лавозимини эгаллашга рози бўлди. У бош вазир Кэйдзо Обути билан телефон орқали сўзлашиб, бу ҳақда маълум қилди.

62 ёшли И. Коно илгари ҳам ташқи ишлар вазири, бош вазир ўринбосари, Либерал-демократик партия раиси вазифаларида ишлаган.

* * *

● ТЕҲРОН. Бир неча кун илгари Эрон билан Ироқ ўртасида ҳарбий асирларни озод қилиш борасида келишиб олинган эди. Айни пайтда томонлар келишув шартларини бажаришга киришди. Жумладан, Эрон томони 276 нафар ироқлик ҳарбийни озодликка чиқарди.

Эроннинг ИРНА ахборот агентлиги маълумотига қараганда, икки мамлакат ўртасида 1980-88 йиллар давомида юз берган уруш туфайли юз мингдан ортиқ ҳарбий асир олинган. Эрон томони шу кунгача 55 минг, ироқликлар эса 40 мингга яқин ҳарбий асирни озод қилди. Бироқ ҳозир ҳам яна ўн мингдан ортиқ ҳарбий қамоқхоналарда сақланмоқда.

● СЕУЛ. Жанубий Корея ҳукумати бўлажак асрда сайёҳликни ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратади, деб баёнот берди, мамлакат президенти Ким Де Чжун. Чунки сайёҳлик борган сари мамлакат иқтисодиётининг энг сердаромад соҳаларидан бирига айланмоқда. Сайёҳлик нафақат давлат бюджетига катта даромад келтиради, балки аҳолини иш билан таъминлашда ҳам муҳим аҳамият касб этади, деди у.

Маълумотларга қараганда, Корея Республикасига жорий йилнинг саккиз ойида хориждан 3 миллион сайёҳ келган ва бу ўтган йилнинг шу давридаги кўрсаткичдан 10,2 фоиз кўп. Йил охиригача 4,6 миллион нафар сайёҳни қабул қилиш режалаштирилган, Бундан келадиган даромад эса тўрт миллиард АҚШ долларига етиши кутилмоқда.

* * *

● ЛОНДОН. Дунёни пиёда айланиб чиқишга бел боғлаган хитойлик Цзоу Юйлин Атлантика океани оша Буюк Британияга етиб келди. Бу сайёҳ ўз сафарини тўртинчи сентябрда бошлаган эди. У яна икки йилу тўрт ой давомида дунёнинг 17 мамлакатини кезиб чиқишни режалаштирган. Бунинг учун эса қирқ минг километрдан ортиқ масофани босиш керак. Шу кунгача у Сянган маъмурий тумани орқали Корея Республикасига ўтди, кейин Канада ҳамда АҚШда бўлди.

Ц. Юйлин Буюк Британия сафаридан сўнг, Голландия ва Бельгияга боришни, янги — 2000 йилни эса Францияда кутиб олишни мўлжаллаган.

● ХАНОЙ. Япония тараққиётига расмий ёрдам дастури доирасида Вьетнамга 30 йил муддатда 160 миллион АҚШ доллари миқдорида кредит ажратди. Бу ҳақда икки мамлакат ҳукуматлари вакиллари ҳужжат имзолади. Мазкур маблағ Жануби-Шарқий Осиё давлатларидаги молиявий инқироз асоратларини тугатиш ҳамда мамлакатда кенг кўламда иқтисодий ислоҳотлар ўтказишга сарфланади.

Япония сўнгги йилларда тараққиёт дастури доирасида Вьетнамга йирик миқдорда кўп қарз ажратмоқда. Мутахассисларнинг таъкидлашича, Япония ташқи давлатлар учун ажратаётган қарзининг 38 фоизи айнан шу мамлакат ҳиссасига тўғри келади.

(ЎзА).

Курраи заминда

САҲНАДАГИ КАМАЛАК

(Боши 1-бетда)

асносида болажонларимизнинг рақс санъатининг нозик сирларини янада чуқурроқ ўрганишлари учун имкон яратган бўлур эдилар.

— Ҳар қандай иш ортида шахсий манфаатдорлик бўлади. Малика опа ҳам рақс мактабини очиб, бойиб кетди, дейиш мумкинми?

— Ушбу мактабни ташкил этиш фикри туғилганда, бойлик орттириш хаёлимга ҳам келмаган. Мен бу борада нимаики қилаётган бўлсам, санъатимизнинг эртанги давомчилари учун қилаётирман. Менинг мактабимда таҳсил олаётган қизалоқлар ичидан миллий рақсимизнинг иқтидорли намояндалари етишиб чиқса, улар Малика Аҳмедова рақс мактабида таҳсил олганмиз, дейишса, шунинг ўзи кифоя. Энг қимматбаҳо бойлигим, бу санъатимдир. Бундай бойлик эса ҳаммага ҳам насиб этавермайди.

— Қизингиз ҳам рақс тушади деб эшитганмиз. Демак, у ҳам она изидан борар экан-да?

— Қизим Хадича ёшлигиданоқ рақс тушишни жуда хуш кўрар эди. У ҳозир Шарқшунослик институтида ўқимоқда. Лекин севимли машғулотини сираям ташлаб қўйгани йўқ.

— Раққосаларимиз орасида машҳурликни истовчилар кўп. Лекин бунга эришиш ҳаммага ҳам насиб қилавермайди. Айтинг-чи, санъатдаги машҳурликнинг ўзига хос сир-синоати борми?

— Таъкидингиз ўринли. Нафақат санъатда, балки бошқа соҳаларда ҳам доимо биринчиликка интилувчилар кўп. Буни табиий ҳол деб тушуниш керак. Рақобат, интилиш бўлган жойда янгилик, яратувчанлик бўлади. Барча соҳаларда бўлганидек, санъатда ҳам донг таратишнинг ҳеч қандай сири йўқ. Тинимсиз изланишлар, машаққатлар эвазига катта муваффақиятларни қўлга киритиш мумкин.

Раққоса куйни юракдан ҳис этиши, саҳнада бутун вужуди билан ёниб рақсга тушиши керак. Акс ҳолда унинг санъати шинаванда юрагига етиб бормайди.

Бизнинг асримиз мислсиз даражада ўзгаришлар асри. Илм-фандаги кашфиётлар инсонни лол қолдирадиган даражага бориб етмоқда. Бу ҳаётимиз доимо келажакка қараб илдам бораётганлигидан далолатдир. Шунинг учун бўлса керак, санъатнинг айрим турларига, жумладан, ўзбек рақс санъатига ҳам замона руҳига қараб ёндашилаяпти. Масалан, Насиба Абдуллаева, Ғиёс Бойтоев, Охун Мадалиев, Азим Муллахонов каби янгидан-янги ажойиб истеъдод эгалари халқ олқишига сазовор бўлмоқдалар. Менинг наздимда рақсда ҳам шундай бўлиши керак. Биз қадимги рақс услубларини, миллийликни сақлаган ҳолда бугунги кун талабларига жавоб берадиган рақслар яратишимиз лозим. Бизнинг рақсларимиз томошабинга ҳам ёқимли, ҳам тушунарли бўлсин. Бунинг учун раққоса ижро вақтида ҳар жиҳатдан рақсни ҳис қилиши лозим, деб ўйлайман.

Ўзбекистон ўзининг маданияти ва санъати билан Шарқ халқларига жуда ҳам яқин туради. Шу боисдан ҳам кўпчилик раққоса қизларимиз аксарият ҳолларда Шарқ халқлари рақсларини ижро этмоқдалар. Шарқ рақслари ўзининг эркин ҳаракатлари, ижронинг қийинлиги билан ажралиб туради. Раққосаларимиз ўз миллий рақсларини мукаммал эгаллагандагина Шарқ халқлари рақсларини ижро этишга қўл урсалар мақсадга мувофиқ бўларди.

— Рақсларингиз турлича қарашларнинг ифодаси, баъзан шаддодона, гоҳида майин, исёнкор ҳолатда ижро этилганлари кўп. Рақс танлашда кўпроқ унинг қайси томонларига эътибор берасиз? Ўз хоҳишингизга қарши ўйнаган рақсларингиз ҳам борми?

— Мен қадимги рақс услубларини, миллийликни сақлаган ҳолда бугунги кун талабларига жавоб бера оладиган даражада ижро этишни орзу қиламан. Аввало рақс танлашда куйнинг оҳангига эътибор бераман. Ўз хоҳишимга қарши ўйнаган рақсларим йўқ, деб бемалол айта оламан.

— Ҳозирга қадар қандай рақсларни ижро этгансиз?

— Бисотимда бир-биридан гўзал, ўйноқи «Шаббода», «Ором», «Хоразмча», «Наргиз», «Эй дилбари жонон» рақсларим бор.

— Хизмат сафари юзасидан кўплаб хорижий давлатларда бўлгансиз, сизнинг ижроингиздаги ўзбек миллий рақслари океан ортида ҳам шуҳрат топган. Айтинг-чи, чет элларда санъатимизни қандай тушунишади?

— Санъатимизнинг бошқа фидойилари қатори мен ҳам жуда кўп мамлакатларда бўлганман. Япония, АҚШ, Франция; Англия, Миср, Араб мамлакатлари, Туркия ва Марокашда рақсларимни намойиш этганман. Хориж мамлакатларининг қай бирида бўлмайлик, томошабинлар жуда катта олқиш билан кутиб олишган. Ўзбек рақсларининг ўта жозибали ва нафислигига тан беришган. Умуман улар ўзбек санъатини жуда қадрлашади.

— Санъатимизнинг бугуни, эртаси хусусида нима дея оласиз?

— Санъатимизнинг йўли ойдин, келажаги порлоқ, унинг янада равнақ топишига сираям шубҳа, гумон қилмайман. Шогирдим — мактабим талабаси Робиябегим Бердиёрованинг илк рақсларини кўриб ич-ичимдан севинаман, шу қизалоқлар келажакда ўзбек миллий санъатини янада юксалтиришига ишонаман. Ва мен бу йўлда бор имкониятимни, меҳнатимни аямайман.

— Муштарийларимиз туғилиб ўсган юртингиз, ота-онангиз ҳақида ёдингизда сақланиб қолган хотиралар билан танишишни истайдилар.

— Қорли чўққилари булутларга қадар чўзилган пурвиқор тоғлар бағрида жойлашган Сайрам (Чимкент) қишлоғида туғилиб ўсганман. Болалигимнинг беғубор, энг ширин дамлари шу гўзал, сўлим гўшада ўтган. Ота-онам, худо раҳмат қилсин, ўқитувчи бўлишган. Илк бор рақс мактабига дадам қўлимдан етаклаб олиб борган эдилар. Мен ҳар гал рақс тушганимда уларнинг кўзларида севинч ёшларини кўрар эдим. Энди ўл масрур лаҳзаларни соғиниб, юрагим ўртанади.

— Мазмунли суҳбатингиз учун раҳмат.

Улуғбек ЖУМАЕВ.

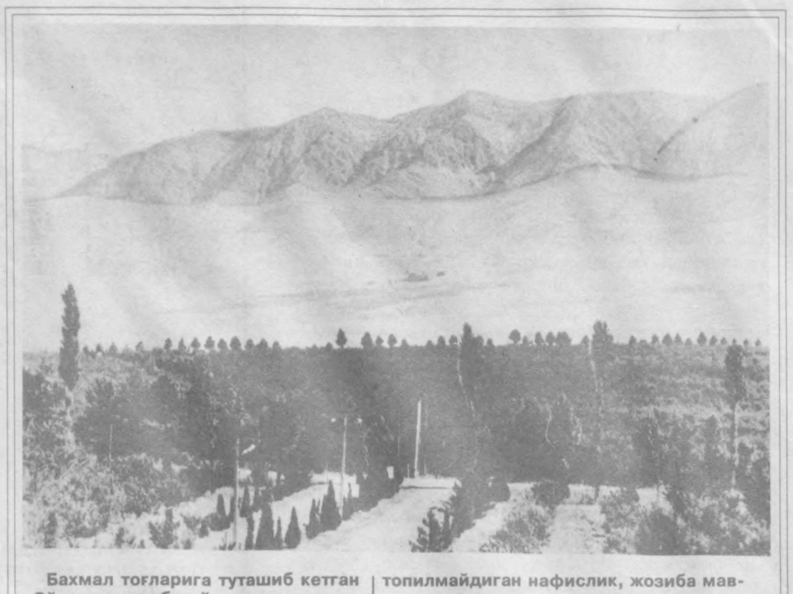

Бахмал тоғларига туташиб кетган «Ойқор» тажриба хўжалиги кундан кунга сўлимлашиб бормоқда. Бу гўзалликда етти иқлимда ҳам топилмайдиган нафислик, жозиба мавжуд.

Нўъмон МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

ҲИКОЯТ

ХАЛИФА ВА ЧЎПОН

Умар ибн ал-Хаттоб икки олам сарвари Муҳаммад алайҳи-вассаламнинг яқин саҳобаларидан эди. У ўн йиллик халифалик даврида мусулмон оламининг Амир ал-Муъминин деган олий нуфузига эришган.

Халифа бир куни яйловга чиқди. Адирда ибн Мулжум деган бир чўпонга дуч келди. Мулжум яйловда беҳад-беҳисоб қўй подасини боқиб юрарди. Халифа отдан тушиб, ўзини танитмай у билан омонлашди, гапга солди:

— Қўйларингга кўз тегмасин, бари семиз — дуркун экан. Ҳавасим келди. Бирини менга сота қол. Майли, баҳосини ўзинг айт, қанча сўрасанг, шунча бераман.

— Йўқ сотмайман, сотолмайман, тақсир — деди чўпон нотаниш одамнинг қистовидан хит бўлиб. — Поданинг эгаси бор. Мен бир чўпон, эгамнинг қулиман. Ишонинг, илло-билло, сотишга ҳаққим йўқ.

Халифа бу содда, тўпори чўпонни авраш давом этди:

— Қизиқсан, катта пода ичидан бир бош қўйни сотганингни эганг билиб турибдими? Битта қўйни бўри еди десанг, қутуласан кетасан.

— Борингки, тақсир, сизнинг раъйингизга кириб, эгамга шундай ҳам дедим. Хўжайиним алдаганимни билмаслиги мумкин. Аминманки, билмайди ҳам. Бироқ, — деди чўпон бармоғини осмонга ниқаб, — тепамда Худо бор. Баридан воқиф бўлиб турибди-ку. Тангрини қандай қилиб алдайман, тақсир?!

Шунда халифа Умар художўй бу чўпоннинг сидқидил садоқатига қойил қолиб, эгасидан уни сотиб олди-да, ўзи билан эргаштириб кетди...

Аҳад ҲАСАН,
Шофиркон.

Ўткир ҲОШИМОВ,
Ўзбекистон халқ ёзувчиси

ДАФТАР ҲОШИЯСИДАГИ БИТИКЛАР

(Боши ўтган сонда)

ТАБИАТ. ЖАМИЯТ. ИНСОН

САЛТАНАТ

Салтанат — қуёшга ўхшайди. Жуда яқин борсанг — ёниб кетасан. Жуда узоқ кетсанг — музлаб қоласан.

ТОВУҚ

Жўжаси чийиллаб, безор қилмаслиги учун тухумини инкубаторга топширди... Энди бошқа хўроз билан дон олишяпти...

ОҚ ВА ҚОРА

Қора қоғоз ювган билан оқ бўлмайди. Оқ қоғозни қора қилиш учун бир чизиқ тортиш кифоя.

Қорани оқлаш эмас, оқни қоралама слик Адолатдир!

ИФТИХОР

Бир гал анчайин олис сафарга чиқишга тўғри келди. Аввал Германияга учдик. Ундан Америкага. Сўнг Швейцарияга. Кейин Англияга... Ниҳоят Лондондан Тошкентга учадиган бўлдик. Ҳаво кемасига чиқишимиз билан осойишта ва ёқимли овоз янгради. «Ассалому алайкум, хонимлар ва жаноблар! Сизларни «Ўзбекистон ҳаво йўллари миллий авиакомпанияси номидан муборакбод этамиз!» Ростини айтсам, кўзимдан ёш чиқиб кетди! Бу сўзлар менинг тилимда, она тилимда янграган эди! Тағин юзлаб хорижий сайёҳлар ўтирган кемада жаранглади...

Ҳозир дунёнинг барча қитъаларига парвоз қилаётган кемаларда шундай сўзлар янграб турибди. Ақалли мана шу ҳолатнинг ўзи учун ҳам Истиқлолга таъзим қиламан!

АҚЛ ВА ТУЙҒУ

Эркак ақл билан, аёл туйғу билан яшашга мойил, дейдилар.

Ақли туйғуга бўйсунган эркак — нодон. Туйғуси ақлга бўйсунган аёл — донодир.

ДИЛ ВА ТИЛ

Дили билан тили муттасил бир кўчадан юрадиган одамга осон тутманг.

ЧИРОҚ КЎТАРГАН ОДАМ

Ҳақгўй — қоронғида чироқ кўтариб кетаётган одамга ўхшайди. Унинг чироғи оламни мунаввар қилмаслиги мумкин. Бироқ дилларга нур беради. Умид уйғотади.

Ҳақгўй олис — яқиндан яққол кўриниб туриши шундан...

ОДАМАТОДАН ҚОЛГАН УДУМ

Севги изҳор қилаётган эркак соқов бўлса ҳам булбулигўёга айланиб кетади. Аммо айтганларини тезда унутади.

Изҳори-дилни тинглаётган аёл булбулигўё бўлса ҳам соқовга айланиб қолади. Аммо эшитганларини ҳеч қачон унутмайди...

ДАРД ВА ДАВО

Ширин ёлғондан тарқайдиган касалликнинг давоси аччиқ ҳақиқатдир!

(Давоми бор).

ТАБИАТ ШИФОХОНАСИ

ЖИЙДА

Жийда мевалари серхосиятлиги билан машҳур. Меваси таркибида 40-65%қанд, 11% оқсил, клетчатка, ёғ, ошловчи моддалар, органик кислоталар мавжуд. Бундан ташқари жийданинг «гўштли» қисмида калий ва фосфорли тузлар, витаминлардан В1, В2, РР, Е лар бор.

Халқ табобатида жийда меваси ёки унинг дамламаси болаларда учрайдиган ич кетишга қарши яхши даво ҳисобланади. Дамлама нафас йўллари шамоллаганда ҳам тавсия қилинади. Бундай қайнатмалар ошқозон-ичак фаолиятига ижобий таъсир кўрсатади.

Ўсимлик мевалари сервитамин бўлганлиги туфайли илмий медицинада камқонликда, тери қазғоқланишида, бўй ўсмаслигида истеъмол қилиш тавсия этилади. Шунингдек, жийда мевалари организмда туз-сув мутаносиблигини сақлаш учун, одамнинг фикрлаш қобилиятини ошириш учун ҳам истеъмол қилиниши лозим.

Жийда озиқ-овқат саноатида ҳам кенг ишлатилади. Ундан кисель ва татимли шарбатлар (компот) тайёрлаш мумкин. Шарқ жийдасининг қуруқ мевалари туюлиб ун олинади, у нон ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари тайёрлашда ишлатилади.

Жийда ёруғсевар ўсимлик бўлганлиги туфайли Ўрта Осиё, хусусан Ўзбекистонда яхши ўсади ва ҳосилга киради. Тупроқ-иқлим шароитидан қатъий назар жийдани Ўрта Осиёнинг кўпгина янги ўзлаштирилаётган лалмикор, шўр тупроқли, сизот сувли ерларида ўстириш мумкин.

(«Шифобахш неъматлар» китобидан).

«ҚИШЛОҚ ҲАЁТИ» — СИЗНИНГ ГАЗЕТАНГИЗ

Мустақил мамлакатимиз ижтимоий-сиёсий ҳаётидаги энг муҳим воқеалар, янгиликлардан хабардор бўлиб боришни хоҳлайсизми? Ислоҳотлар қандай натижалар бераётганлиги, агросаноат мажмуидаги, жаҳон қишлоқ хўжалигидаги қимматли тажрибалар, фан-техника соҳасидаги янгиликлардан, дунё воқеаларидан, бой маданий меросимиз, қадриятларимиз, маънавиятимиз сарчашмасидан баҳраманд бўлишни, фикр-мулоҳазаларингизни баён қилишни, турли мавзулардаги қизғин баҳс-мунозараларда қатнашишни истайсизми? Унда «Қишлоқ ҳаёти»га обуна бўлинг.

2000 ЙИЛ УЧУН ОБУНА БЎЛИШГА ШОШИЛИНГ!

Газета 2000 йилда ҳафтасига уч марта чиқарилади. Ижодий жамоамиз ранг-баранг мавзуларни ёритишни, муштарийларнинг энг яқин маслаҳатчиси, кўмакдоши, ҳамкори бўлишни ўзларига мақсад қилиб қўйган. Обуна бўлсангиз, газета хонадонингизга, хўжалигингизга, корхонангизга мунтазам равишда етказиб берилади.

«Қишлоқ ҳаёти»нинг нашр индекси — 144.

«ЎЗАГРОСУҒУРТА» КОМПАНИЯСИ

қишлоқ хўжалиги корхоналари ва қишлоқ фуқаролари хизматида

У қуйидаги йўналишлар бўйича хизмат кўрсатади:

- *Қишлоқ хўжалик корхоналари, деҳқон ва фермер хўжаликлари экинлари ҳосили, чорва моллари, боғлар ва узумзорлар, табиий пичанзорлар ва уларнинг асосий воситаларини суғурталаш;*
- *Аҳолига қарашли иморатлар, уй-жой, чорва моллари, транспорт воситалари, томорқадаги қишлоқ хўжалик экинлари ва дов-дарахтларни суғурталаш;*
- *Юкларни суғурталаш; корхона ва ташкилотларнинг мол-мулкларини суғурталаш;*
- *Аҳоли ҳаёти, болалар ва мактаб ўқувчиларини суғурталаш;*
- *Ишчи ва хизматчиларни бахтсиз ҳодисалардан суғурталаш;*
- *Оила аъзоларини бахтсиз ҳодисалардан суғурталаш ва бошқа суғурта турлари.*

Маълумотлар учун «Ўзагросуғурта»нинг барча туманлардаги бўлимларига ёки 133-29-51, 133-34-78 телефонлари орқали мурожаат этиш мумкин.

ҲУРМАТЛИ ИШБИЛАРМОН ВА ТАДБИРКОР ЖАНОБЛАР!

Республика Кўчмас мулк биржаси Сиз азизларни 1999 йил 13 октябрь куни соат 11.00 да Республика Биржалар марказида ўтказиладиган навбатдаги
АУКЦИОН
савдосига таклиф этади.

Савдога қуйидаги мулклар қўйилади:

тугатилган «Ўзқурилишкомплект» ассоциациясига қарашли:

1. Тошкент вилояти, Чирчиқ шаҳрида жойлашган Керамзит заводининг мол-мулклари. Бошланғич баҳоси 142 млн. 622 минг 834 сўм.

«Ўзнефтмаҳсулот» акционерлик компаниясига қарашли:

2. Қашқадарё вилояти, Косон тумани, 39-жамоа хўжалигида жойлашган 21 сонли АЁҚШ. Бошланғич баҳоси 1609,2 минг сўм.

Мазкур мулкларга қизиқиши бор ишбилармон ва тадбиркор юртдошларимиз, шунингдек, хорижлик сармоядорлар Республика Кўчмас мулк биржасига мурожаат қилишлари мумкин.

Манзилимиз:
Тошкент шаҳри, «Бухоро» кўчаси, 10 уй. Ўзбекистон Биржалар маркази биноси, 3 қават, 10 хона.
Телефонлар: 136-15-29, 136-28-75. Ички: 153, 162.
Факс: 136-06-17

Бош муҳаррир
Ўткир
РАҲМАТ

МУАССИСЛАР — *Ўзбекистон Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, «Ўзпахтасаноатсотиш» уюшмаси, «Ўзмевасабзавотузумсаноат-холдинг» компанияси, Агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитаси.*

МАНЗИЛИМИЗ:
700083, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32

Телефонлар: муҳаррир ўринбосарлари — 133-16-27, 133-44-43, масъул котиб — 133-09-93, ижодий гуруҳлар: агросаноат мажмуи — 136-54-51, ижтимоий ҳаёт ва ҳуқуқ — 136-56-30, молиявий хизмат — 136-56-36, макроиқтисодиёт — 136-56-25, маънавият-маърифат ва спорт — 136-54-51, хатлар ва вилоят мухбирлари билан ишлаш — 136-54-42.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

«Қишлоқ ҳаёти» материалларини кўчириб босиш фақат таҳририят рухсати билан амалга оширилади.

Рўйхатдан ўтиш тартиб рақами 00006. Буюртма Г— 0810, ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди 22.45 1 2 3 3 4 6.